

Газет 1935 жылғы қазан айынан шығады

Алакөл

Аудандық қоғамдық-саяси газет

Районная общественно-политическая газета

№27 (8113) 06. 07. 2024.
Сенбі / Суббота

Аудан әкімі А. Абдиновтың Астана күнімен ҚҰТТЫҚТАУЫ

Құрметті Алакөл ауданының тұрғындары!

Бейбітшілік пен келісімнің ордасына айналған Астана күнімен баршаңызды шын жүректен құттықтаймын!

Астана бүгінгі күні еліміздің бойтұмарына айналып, тұрақты дамудың, өсу мен өркендеудің даңғыл жолына түсті. Халықты біріктіретін Отанымыздың орталығы, ұлттық идеясы.

Астана береке бірлігіміздің ұйытқысы, айбыройымыздың айғағы. Қазіргі Астана – саяси көшбасшылар, іскер серіктестер мен инвесторлар, діндер мен конфессия өкілдері, зиялы қауымның кездесіп кеңес құратын орны, шығармашылық жоспарларды, идеялар мен батыл бастамаларды жүзеге асыратын алаңы.

Қазіргі заманғы әлеуметтік мәдени және экономикалық мәселелер, саясат, дін жөніндегі кездесулер өтетін еуразиялық кеңістік орталығы. Мереке қарсаңында Сарыарқа төріндегі Елордамызда Шанхай ынтымақтастық ұйымына мүше елдерінің самиті өткізілуде. Самитте еліміздің сауда-экономикалық және мәдени-гуманитарлық салалардағы ықпалдастықтың өзекті мәселелердің оң шешімін таппақ. Бұл самит еліміз үшін экономикалық дамудағы маңызды қадам болмақ.

Қадірменді ағайын!

Біздің мақтанышымыз, Отанымыздың жүрегі, ару Астана – қарыштап дамыған мемлекеттің символы.

Баршаңызды Астана күнімен құттықтай отырып, зор денсаулық, отбасыларыңызға амандық, елімізге береке-бірлік пен таулық тілеймін!

Астана қайталанбас келбетімен, көз тартар сұлулығымен және ұшқыр жаңашылдығымен баршамызды қуанта береріне сеніміміз мол.

Мереке құтты болсын!

ПОЗДРАВЛЕНИЕ акима района А. Абдинова с Днем Столицы

Уважаемые жители Алакольского района!

От чистого сердца поздравляю Вас с Днем столицы, ставшей символом мира и согласия!

Сегодня Астана стала талисманом страны, проспектом роста, процветания и устойчивого развития. Это центр нашей Родины, объединяющий народ, а также ее национальная идея.

Астана является источником единства, свидетельством нашего достоинства. Современная Астан - место встречи политических лидеров, деловых партнеров и инвесторов, представителей религий и конфессий, интеллигенции и созидания советов, площадка для реализации творческих планов, идей и смелых инициатив.

Центр евразийского пространства, где проходят встречи по самым современным социокультурным и экономическим вопросам, политике, религии. В преддверии праздника в столице Сарыарки проходит саммит членов Шанхайской организации сотрудничества. На саммите будут найдены решения торгово-экономических и культурно-гуманитарных вопросов. Этот саммит станет для нашей страны важным шагом дальнейшего экономического развития.

Уважаемые алакольцы!

Наша гордость, сердце нашей родины, столица Астана - символ динамично развивающегося государства.

Поздравляя всех с Днем столицы, желаю крепкого здоровья, семейного благополучия, процветания и мира нашей стране!

Мы уверены, что Астана будет радовать всех своим неповторимым обликом, ослепительной красотой и яркими инновациями.

Пусть будущее нашей страны будет светлым и перспективным.

С праздником!

Журналисттерді қабылдады

Журналисттер – қоғам айнасы, бұқара мен билік арасындағы алтын көпір. Қалам ұстаған қауым өкілдерінің адал еңбегі – мемлекеттің өркендеуіне де тікелей әсер етері сөзсіз.

28 маусым – бұқаралық ақпарат құралдары қызметкерлерінің төл мерекесіне орай аудан әкімінің орынбасары Мәулен Төлеужанов ауданда осы салада қызмет етіп жүрген азаматтардың басын біріктіріп, марапаттарын да ұсынды.

Сөз алған М.Төлеужанов: «Қазіргі күніне қырық құбылған қоғамда ақпараттың ақ-қарасының аражігін ажыратып, халықты адастыруға емес, жақсылыққа

қарай жетелейтін – журналистер. Сіздердің иыққа артылған жүктің салмағы ауыр, сұрауы мол. Әрқашан өзекті мәселені екі жақты саралап, нақтылығын, ақиқатын айту міндеттеріңіз», - дей келе, жиналғандарды мерекемен құттықтап өтті.

«Алакөл» аудандық газетінің бас редакторы Алматы Есенбеков журналистік қызметтің басты принциптері мен міндеттерін айтса, блогер Дидар Мукенов өз саласындағы артықшылықтар мен ерекшеліктерге тоқталды.

Артынша М.Төлеужанов облыстық «Вестник Жетісу» газетінің меншікті тілшісі В.Воробьевқа, «Алакөл» газетінің бас редакто-

ры А.Есенбековке аудан әкімінің Құрмет грамотасын, «Алакөл» аудандық газеті бас редакторының орынбасары Ш.Нукебаеваға, дизайнер М.Жақыпбароваға, аудан әкімінің баспасөз хатшысы А.Мұратқа және блогер Д.Мукеновқа Алғыс хаттар мен ақшалай сертификаттар ұсынды.

Сонымен қатар газетпен етене жақын қызметі үшін аудандық газет тарапынан аудандық ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімінің басшысы Б.Айтахметовқа және аудан әкімінің баспасөз хатшысы А.Мұратқа Құрмет грамоталарын табыстады.

Өз тілшіміз.

Мерейлі отбасылар марапатталды

Халқымызда «Отан – отбасынан басталады» деген дана сөз бар. Біз үшін атамекен, туған жер, қара шаңырақ, отбасы ұғымдары – әрқашан биік тұрады. Мемлекет басшысы Қ.К.Тоқаев: «Әрбір адам үшін ұшқан ұясының орны бөлек. Өскелең ұрпақтың отбасында тәлім-тәрбие алып, ұлттық құндылықтарды бойына сіңіруі өте маңызды», – деген болатын.

Жыл сайын дәстүрлі түрде өткізіліп келе жатқан «Мерейлі отбасы» ұлттық байқауына қала, ауылдық округтерден 49 өтінім қабылданып, 19 отбасының жұмыстары аудандық іріктеу кезеңінің комиссия отырысында қаралып, әділ қазылардың төрелігімен шешім шығарылды.

Осыған орай, З.Қойшыбаева атындағы мәдениет үйінде «Ме-

рейлі отбасы-2024» ұлттық байқауының жеңімпаздарын марапаттау рәсімі өтті.

Жиында аудан әкімінің орынбасары М. Төлеужанов мерейлі отбасының маңыздылығына тоқталып, барша байқауға қатысушы отбасыларға жылы лебізін жеткізді.

Алакөл ауданы бойынша «Мерейлі отбасы» ұлттық байқауының қорытындысы бойынша, 1 орынды Бескөл ауылдық округінен Қибатаевтар отбасы, 2 орынды Екпінді ауылдық округінен Қыстаубаевтар отбасы, 3 орынды Бескөл а/о Санкайбаевтар отбасы, Үшарал қаласынан Ақатаевтар отбасы және Ырғайты а/о Айтмановтар отбасы иеленсе, «Білімділер отбасы» номинациясымен Қожагелдиновтар отбасы, «Өрелі рухты отбасы» номинациясымен Омаровтар от-

басы, «Парасатты отбасы» номинациясымен Абылхамитовтар отбасы, «Берекеді отбасы» номинациясымен Айтқұловтар отбасы, «Бесігі түзу, несібесі артқан отбасы» номинациясымен Әмірхановтар отбасы, «Ынтымағы жарасқан отбасы» номинациясымен Ақболатовтар отбасы марапатталды. Сондай-ақ белсенділік танытқаны үшін Жағатал а/о Есімхановтар отбасы, Қабанбай а/о Мәуейхан отбасы, Бескөл а/о Сейтқазиновтар отбасы мен Үшарал қаласынан Адильбековтер отбасына алғыс хат табысталды.

Байқау жеңімпаздары мен жүлдегерлеріне аудан әкімінің арнайы алғыс хат пен ақшалай сертификаттарын табыс етті.

Аудан әкімінің баспасөз қызметі.

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың БАҚ саласы қызметкерлерін марапаттау рәсімінде сөйлеген сөзі

Қадірлі журналистер!

Құрметті жиынға қатысушылар!

Ең алдымен, баршаңызды Бұқаралық ақпарат құралдарының қызметкерлері күнімен шын жүректен құттықтаймын!

Журналист – мәртебелі мамандық. Ол – ақиқат сөздің, өткір ой мен шынайы пікірдің және әділ істің жақтаушысы. Сондықтан біз медиа саласының мамандарына әрдайым зор құрметпен қараймыз. Түптеп келгенде, мемлекет те, журналист те ұлт үшін қызмет етеді, ел тағдырын шешуге атсалысады. Өйткені ұлт баспасөзі мен ұлт мүддесі қай кезде де өзектес болған. Қазір де солай.

Біздің мақсат-мұратымыз – ортақ. Бұл – баршаға тең мүмкіндіктер беретін Әділетті Қазақстанды құру. Мен бүгін медиа саласы мамандарының осы жолдағы қажырлы еңбектері үшін шынайы ризашылығымды білдіремін.

Әлихан Бөкейхан «Газет-журнал шығаруға зор шеберлік керек» деп талап қойған. Бұл – бүкіл ақпарат саласына ортақ тұжырым. Жалпы, журналистер мемлекеттік саясатты халыққа түсіндіру ісінде айрықша рөл атқарады.

Өздеріңізге мәлім, қазір еліміз дамудың жаңа сатысына қадам басты. Біз соңғы 5 жылдың ішінде ауқымды саяси реформаларды жүзеге асырдық. Қазақстанның саяси жүйесі түбегейлі өзгерді. Парламенттің ықпалы, Үкіметтің жауапкершілігі айтарлықтай артты. Билік тармақтары арасындағы тепе-теңдік орныға түсті. Саяси партиялардың қоғамдық рөлі күшейді. Азаматтарымыз өз ой-пікірлерін ашық айтып, қоғамда белсенді болуына мүмкіндік беретін нақты тетіктер пайда болды. Сайлау жүйесін жетілдірдік. Ауыл, аудан әкімдері тікелей сайлана бастады. Бір сөзбен, саяси және қоғамдық мәдениет үлкен өзгеріске ұшырады.

Ең маңызды бастаманың бірі – Президент жеті жылдық мерзімге бір рет қана сайланатын болды. Осы шешімнің саяси мән-мағынасы ерекше, бұл – мемлекет басқару ісінде жаңа стандарт қалыптастыратын маңызды қадам.

Реформалар, өзгерістер әлі де жалғаса береді. Ең бастысы, бұл өзгерістер – халықтың таңдауы. Сондықтан біз ешқашан кері қайтпаймыз, тек алға қарай жүреміз. Біз экономикалық дамудың нақты бағытын айқындадық. Бір сөзбен, озық ел болу үшін ауқымды жұмысты қолға алдық.

Сіздер тың бастамаларды жұртшылыққа жан-жақты түсіндіруге зор үлес қостыңыздар. Шын мәнінде, барлық реформаны өздеріңізбен бірге атқардық деуге болады. Бірақ өзгерістерді жүзеге асыру бір басқа, ал оны орнықтыру бір бөлек. Ол үшін қоғамдық сана түбегейлі

жаңғыруға тиіс.

Ұлттық құрылтайдың Атыраудағы отырысында жалпыға ортақ құндылықтар туралы айтқанымды білесіздер. Мұның бәрі ұлттың жаңа сапасын қалыптастыру үшін айрықша маңызды. Ашығын айтсақ, осы құндылықтарды қоғам санасына орнықтыру журналистерге тікелей байланысты. Ақпарат өкілдері болмаса, оны жұртқа жария ету мүмкін емес. Сондықтан журналистер қауымы осы маңызды жұмысқа зор жауапкершілікпен қарайды деп сенемін.

Біз әрбір сөзімізді қоғамды түзеуге жұмсасақ, болашағымыз да баянды болары хақ. Мен Құрылтай отырысында елімізге қатер төндіретін бес кеселге тоқталдым. Тағы да қайталап айтқым келеді. Жұртты нашақорлық пен құмарпаздықтан, тұрмыстық зорлық-зомбылықтан, вандализм мен ысырапшылдықтан қорғау – ортақ міндет. Мемлекет бұл бағытта нақты қадамдар жасап жатыр.

Жақында тұрмыстық зорлық-зомбылыққа тосқауыл болатын арнайы заң күшіне енді. Бұл – өте қажетті құжат. Бұл мәселе бойынша менің көзқарасым – баршаңызға айқын.

Еліміздегі әрбір шаңырақ қазақ отбасының үлгісіне айналуы керек. Әрине, қабылданған заң барлық қатерді бірден жойып жібермейді. Бұл – ұзақ әрі күрделі үдеріс. Заң жазалау үшін емес, ең алдымен, құқықтық мәдениетті қалыптастыру үшін маңызды. Оған бүкіл қоғам болып атсалысу қажет. Осы жолда ақпарат өкілдерінің рөлі ерекше.

Ең қауіпті әлеуметтік кеселдің бірі – лудомания. Құмар ойынға тәуелділік көптеген азаматты орға жығып, қарызға белшесінен батырады, отбасының шырқын бұзады, қылмысқа, суицидке итермелейді.

Интернет дамыған сайын лудомания проблемасы ушыға түсті және нағыз әлеуметтік індетке айнала бастады. Бұл ұлтымыздың болашағына қатер төндіреді. Сондықтан Мемлекет

басшысы ретінде мен осы қауіпті құбылыспен күресу үшін бірқатар пәрменді шаралар қабылдадым.

Былтыр күзде осы мәселе бойынша Қауіпсіздік Кеңесінің арнайы отырысы өтті.

Жуырда менің тапсырмаммен Үкімет Заңсыз ойын бизнесі мен лудоманияға қарсы іс-қимыл жөніндегі кешенді жоспарды бекітті.

Сонымен қатар тиісті заң жобасын тез арада қабылдау жөнінде бұған дейін бірнеше рет айтқан едім.

Ал бүгін Сенат лудоманияға қарсы заң жобасын қарайды. Егер мақұлданса, көп ұзатпай мен оған қол қоямын. Аталған Заңның күшіне енуі азаматтарымызды, ең алдымен, өскелең ұрпақты осы зиянды әлеуметтік дерттен сақтауға мүмкіндік беретініне сенімдімін. Орайлы сәтті пайдалана отырып, мәселеге бей-жай қарамай, заң жобасын жедел әрі сапалы әзірлегені үшін Мәжіліс пен Сенат депутаттарына алғыс айтқым келеді.

Ертең Парламенттің кезекті сессиясы аяқталады. Депутаттар маңызды оқиғалардың бел ортасында жүр. Сайлаушылармен тығыз жұмыс істеп жатыр. Олар өзекті мәселелерді көтеріп, қоғамдық пікірталасқа ұйытқы болып отыр. Халыққа қажет заңдарды қабылдау жөнінде бастамалар көтеруде. Осы сессияның өзінде елдің дамуына тікелей ықпал ететін 100-ден астам заң қабылданды.

Өздеріңізге мәлім, жуырда мен «Масс-медиа туралы» Заңға қол қойдым. Өте маңызды құжат. Журналистердің мүддесі мен құқықтарын қорғау тетіктері күшейтілген деп айтуға болады. Бұл құжат еліміздегі масс-медиа-ның әлеуетін арттыра түседі деп ойлаймын. Сондай-ақ ақпараттық дербестігімізді нығайтуға мүмкіндік береді.

Жалпы, депутат пен журналист қызметі бірі-бірімен тығыз байланысып жатыр. Екеуі де ел мүддесін қорғайды. Халық сенімін арқалап, оған мүлтіксіз қызмет етеді. Қазір депутаттар

корпусы мен масс-медиа өкілдері үйлесімді жұмыс істеуде.

Журналистер қауымы ұлттық парламентаризмді дамытуға қашанда зор үлес қосып келеді. Қазіргі депутаттар құрамында ақпарат саласының өкілдері жеткілікті. Атап айтқанда, Нұртөре Жүсіп, Ермұрат Бапи, Қазыбек Иса, Сергей Пономарев, Жанарбек Әшімжан, Бибігүл Жексенбай, Айгүл Қапбарова секілді әріптестеріңіз көпшілікке белгілі.

Ұлт мүддесін қорғап жүрген журналистердің Парламент төрінде отыруы – заңдылық.

Айтпақшы, Президент Әкімшілігінде де әріптестеріңіз аз емес. Олар өз кәсіби ортасына қолдау білдіріп, бұқаралық ақпарат құралдары мен мемлекеттік органдар арасында алтын көпір қызметін атқарады.

Жаңа ақпараттық дәуірге қадам бастық. Осы орайда мемлекеттік басқару жүйесі сөз білетін, тиімді әрі жан-жақты қарым-қатынас орната алатын адамдарға зәру. Сондықтан өз мансабын мемлекеттік қызметпен байланыстырған немесе байланыстыруды жоспарлап жүрген әріптестеріңіз осы салада да өз әлеуетін толық жүзеге асыра алады.

Мен елімізді түбегейлі жаңғырту үшін заңнамалық өзгерістермен, кадрлық шешімдермен, саяси және экономикалық реформалармен ғана шектелу аздық ететінін ұдайы айтып келемін.

Біз прогрессивті ұлт ретінде қоғамдық және жеке құндылықтар жүйесін жаңарту үшін көп тер төгуіміз керек.

Бүгінде отандық журналистика мықты қоғамдық институтқа, нағыз төртінші билікке айналды. Бұл саланың осынау маңызды іске қосар үлесі зор. Журналистердің алдында тұрған міндеттердің ауқымы – өте кең.

Елімізде «Таза Қазақстан» акциясын қолдаған шын мәніндегі халықтық қозғалыс өріс алды. Бұл кездейсоқ емес. Өкінішке қарай, табиғат аясындағы демалыс орындарында және елді мекендердің айналасында үйіліп жатқан қоқысты күн са-

йын көреміз. Бұл – жауапсыз адамдардың ісі.

Қоғамдық орындарда қарапайым тазалық ережелері сақталмайды. Бұдан адамның тәрбиесіздігі ғана көрінбейді, сондай-ақ ол бүкіл еліміздің дамуын тежейді. Сондықтан да мен әрдайым осы мәселеге назар аударамын.

«Таза Қазақстан» ауқымды экологиялық акциясына жүздеген мың адам қатысып, ондаған мың тонна қоқыс жиналды. Мен оларға ризашылығымды білдіремін. Бұл акция тұрақты түрде жалғасады.

Аулаларымыз бен көшелеріміздегі, саябақтар мен қорықтардағы, өзен-көлдердегі тазалық пен тәртіптің сақталуы барша азаматқа тікелей байланысты. Біз қоғам ретінде айналамыздағы тазалықтың қадірін біліп, басқа адамдардың еңбегін құрметтеуді үйренуіміз керек.

Отандық медиа қоғамда жоғары экологиялық сана мен табиғатты аялау мәдениетін қалыптастыруға зор көмегін тигізе алады.

Осы орайда азаматтарымыздың ел ішіндегі, сондай-ақ шетелдегі қоғамдық орындарда вандализммен көзге түсіп, тұрпайы мінез-құлық көрсетуі – назар аударатын мәселе.

Тарихи-мәдени мұраларға зиян келтіру, ескерткіштерді қорлау сияқты келеңсіз әрекеттер тек заңмен ғана жазаланып қоймай, қоғам тарапынан да айыпталуға тиіс. Бұл орайда бұқаралық ақпарат құралдарының рөлі аса маңызды.

Тағы бір мәселе. Алдымызда «Ұлттық домбыра күні» келе жатыр.

Домбыра – қазақтың жаны, ұлт болмысының айнасы. «Нағыз қазақ қазақ емес, нағыз қазақ – домбыра». Біз ұлттық бірегейлігімізді сақтағымыз келсе, қастерлі аспапты қадір тұтуымыз қажет. Ол – біздің тереңнен тамыр тартатын төл тарихымыздың куәгері. Мерейлі мереке өнерімізді өрге шығарып, тұтастығымызды нығайта түсу үшін керек. Мен ұлттық құндылықты ұлықтайтын бастамаларды барынша дәріптеу қажет деп санаймын. Домбыра күні соның айқын көрінісі болуға тиіс.

БАҚ өкілдерінің тағы бір маңызды миссиясы – азаматтарға экономиканың дамуы туралы жан-жақты және кеңінен ақпарат беру. Бұл ретте ауыз толтырып айтатын дүние жеткілікті.

Қазір әлемде инвестиция үшін бәсеке қатты жүріп жатыр. Ал онсыз тұрақты экономикалық өсімді қамтамасыз ету қиын. Мемлекеттің осы бағыттағы жүйелі жұмысының арқасында кейінгі жылдары Қазақстанның инвестициялық тартымдылығы артып келеді.

(Жалғасы 3 бетте)

Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаевтың БАҚ саласы қызметкерлерін марапаттау рәсімінде сөйлеген сөзі

Шетелдік инвесторлардың қатысуымен елімізде экономиканы әртараптандыруға және жаңа жұмыс орындарын ашуға бағытталған әрі қаржыландыру көлемі үлкен ондаған, тіпті жүздеген жоба жүзеге асырылып жатыр. Мысалы, Алматы облысында 2026 жылы әлемге әйгілі Pepsico компаниясының Орталық Азиядағы ең ірі зауыты ашылады. Биыл Шымкентте түркиялық серіктестермен бірлесіп, ірі жылыжай кешені құрылысының бірінші кезеңін аяқтау жоспарланып отыр.

Қытайлық әріптестермен Абай облысында жылына 300 мың тонна мыс қорытатын зауыт салу туралы келісімге қол жеткізілді. Жобаның бастапқы құны – 1,5 миллиард доллар, мыңнан астам жаңа жұмыс орны ашылады. Атырау облысында полиэтилен шығаратын интеграцияланған газ-химия кешенін салу көзделіп отыр.

Менің тапсырмаммен Үкімет еліміздің батыс аймақтарын әлеуметтік-экономикалық тұрғыдан дамыту үшін жедел шаралар топтамасын әзірлеп жатыр. Оның нәтижесі көп күттірмейді деп ойлаймын.

Сондай-ақ биыл халық көптен күткен ірі автожол жобалары іске қосылмақ. Бұл жобалар еліміздің көлік құрылымын нығайтып, іскерлік белсенділіктің артуына ықпал етеді.

Атап айтқанда, «Астана – Алматы», «Алматы – Өскемен», «Ақтөбе – Қандыағаш», «Атырау – Астрахань» жолдары пайдалануға беріледі.

Сонымен қатар «Жезқазған – Қарағанды» магистралін жобалау жұмыстары басталады. Мұның бәрі – жүзеге асырылып жатқан және жоспарланған ауқымды жобалардың бір бөлігі ғана.

Соңғы жылдары еліміздің барлық өңірінде тұрақты түрде жаңа кәсіпорындар ашылып, жаңа жолдар мен көпірлер салынып жатыр. Инженерлік желілер мен тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық нысандары жаңартылуда. Бірақ көбіне мұндай жағымды ақпарат лайықты деңгейде таралмай жатады. Жақсыны жақсы деп айту керек.

Ел дамуындағы оң өзгерістерге көбірек назар аудару бұқаралық ақпарат құралдарының, әсіресе, мемлекеттік БАҚтың міндеті деп санаймын.

Өздеріңіз жақсы білесіздер, экономиканы дамыту үшін тұрақты энергия көзі керек. Сондықтан мен атом электр стансасын салу мәселесін пысықтау туралы нақты тапсырма бердім. Қазір жан-жақты талқылау болып жатыр. Әртүрлі пікір айтылуда. Бұл үдеріске бұқаралық ақпарат құралдары да белсене атсалысуы керек.

Шын мәнінде, елімізде атом

энергетикасын дамытуға зор мүмкіндік бар. Оны дұрыс, яғни тиімді пайдаланған жөн. Осы мәселеге қатысты соңғы шешімді халық қабылдайды. Референдум биыл күзде өтеді. Үкімет нақты датаны айқындайды.

Сыртқы саясат мәселесіне келер болсақ, Қазақстан көпжақты ынтымақтастыққа бейіл. Сондай-ақ қазіргі халықаралық құқықтың негізі ретінде БҰҰ Жарғысының сақталуын табанды түрде жақтайды. Сыртқы саясатта біз ұлттық мүддені басты орынға қоямыз. Барлық даулы мәселені тиімді мәміле негізінде шешуді қолдаймыз.

Биыл Қазақстанда халықаралық шаралар көп өтеді. Келесі аптада Астанада Шанхай ынтымақтастық ұйымының саммиті болады. Мұны кейінгі бірнеше жыл ішіндегі жоғары деңгейде өтетін аса маңызды халықаралық форумдардың бірі десек, артық айтқандық емес. Саммитке дүниежүзі халқының жартысына жуығы тұратын мемлекеттердің басшылары, сондай-ақ ықпалды халықаралық ұйымдардың жетекшілері, соның ішінде БҰҰ Бас хатшысы қатысады. Мұндай ауқымды шараның өткізілуі еліміздің жаһандық аренадағы беделінің зор екенін көрсетеді.

Еліміз биыл ШЫҰ-дан басқа тағы бес халықаралық құрылымға төрағалық етіп отыр. Бұл – бұрын-соңды болмаған жағдай. Қазақ дипломатиясының тарихындағы жетістік деуге болады.

Елімізде жүргізілген жүйелі реформалардың нәтижесінде азаматтардың саяси мәдениетінің деңгейі едәуір өсті, шынайы әрі аясы кең пікір алуандығы пайда болды. Бұл – өте маңызды. Қоғамдық пікір саяси өмірдің маңызды факторына айналды. Ал сөз бостандығы қоғамның мызғымас құндылығы саналады.

Бүгінде Қазақстанда жүздеген тәуелсіз БАҚ пен медиаресурс бар. Ал интернеттегі көптеген түрлі блогтар мен каналдар туралы айтпаса да болады. Олар елде болып жатқан үдерістерді әр қырынан жариялап көрсетеді, билік органдарының қызметіне сын айтады. Бірақ біз әуел бастан пікір алуандығына ұмтылып келеміз. Бұл – біздің айтулы жетістігіміз.

Көпшілік мұны әлі күнге сезінбей жүр. Алайда Қазақстанда әлдеқашан жаңа саяси жағдай қалыптасты. Оны сөз бостандығынан, ашық бәсекелестіктен, билік пен қоғам арасындағы конструктивті диалогтан, бүкіл ақпараттық ресурстардың қол жетімділігінен байқауға болады. Біз осындай өзгерістер жүзеге асырылды деп сеніммен айта аламыз. Мұндай жағдайда БАҚтың рөлі мен жауапкершілігі арта түседі.

Отандық масс-медиа әрдайым объективтілікті, бейтарап

тылықты сақтап, ел мен қоғамның мүддесін бәрінен жоғары қоятынына сенімдімін.

Ұлтымыз қарқынды дамуы үшін қазіргі өзекті проблемалар жөнінде шынайы көзқарас қалыптастырып, ашық пікір алмасу маңызды. Бізге алдамшы жеңістер мен жетістіктерге әуестеніп кетудің қажеті жоқ. Өз-өзіңді алдауға, мадақтауға болмайды. Бұл – ыдырауға және құлдырауға әкеп соқтыратын төте жол.

Сонымен қатар сөз бостандығына арқа сүйеп, елімізде ештеңе өзгермейді-мыс, ахуал мүшкіл деп жағдайды үнемі ушықтыра беру қажет емес. Бұл шындыққа сай келмейді. Кемшіліктер бар, бірақ жағдай тым мүшкіл емес. Мұндай ақпарат адамдарға көмектеспейді, керісінше оларды күйзеліске ұшыратып, қоғамда апатия тудырады.

Оң өзгерістер – көбіне күнделікті қажырлы еңбекті талап ететін дамылсыз жұмыстың нәтижесі. Ол сырт көзге байқала бермейді. Біз бұл жұмысты жалғастырамыз. Өйткені бұл – мемлекеттік стратегияның маңызды бөлігі.

Біз Әділетті Қазақстан құруға ұмтыламыз. Бұл – бос идеологиялық абстракция емес, шынайы жалпыұлттық таңдау. Біз зор сенім артып, күш-қуатымызды аянбай жұмсайтын асқақ мұрат түбі шындыққа айналады.

Әділетті Қазақстанды кемеңгер көсемдер, аңыздағы қаһармандар емес, қарапайым еңбеккерлер мен адал азаматтар құрады. Оларды барынша дәріптеу керек. Заманымыздың нағыз батырлары және ұлтымыздың сенімді тірегі – осындай адамдар.

Мемлекеттің қуаты – халықта, ал халықтың қуаты жасампаз күш-жігерде және отаншылдықта. Сондықтан еліміздегі барлық ауқымды өзгерістер адамға, оның қарым-қабілетін толық ашуға бағытталған.

Біз үшін реформалардың өзі ғана емес, түпкі мәні маңызды. Біздің реформаларымыз қызыл сөзге емес, нақты іске негізделген. Басты мақсат – азаматтарымыздың болашаққа деген сенімін нығайтып, әл-ауқатын арттыру.

Бұқаралық ақпарат құралдарының қоғамда Заң мен тәртіпті орнықтыру үдерісінде атқаратын рөлі айрықша. Бұл – елімізде жүргізіліп жатқан жаңғыруларға негіз болатын қағидаттардың бірі.

Біз әр салада заң үстемдігін қамтамасыз ету үшін нақты шаралар қабылдап жатырмыз. Қазақстан – құқықтық мемлекет. Ал кез келген құқықтық мемлекетте азаматтар мен институттардың барлығы заңдарды, ережелер мен нормаларды мүлтіксіз сақтауға тиіс. Қоғамдағы қарама-қайшылықтар мен келіспеушіліктер ұлттық заңнамаға және негізгі халықаралық нормаларға сәйкес

шешілуі керек. Бұл – мен үшін мызғымас ұстаным. Сонда ғана біз берекелі және әділетті қоғам құрамыз. Сондықтан Заң мен тәртіп қағидатын баршаға және әрбір адамға бірдей мүмкіндік беретін Әділетті Қазақстанды құру үшін берік іргетас деп қараған жөн.

Біз, ең алдымен, жемқорлықты түбірімен жоюымыз керек. Мен осы мәселеге айрықша мән беремін. Біз қоғамда бұл кеселдің бар екенін жасырмаймыз. Ашық айтамыз деп, оның зардабын да тартып жатамыз.

Тіпті, кейде шетелдіктер де, өз азаматтарымыз да Қазақстанды жемқорлыққа белшесінен батқан ел деп ойлайды. Бұл шындыққа еш жанаспайды. Ел мүддесі үшін еңбек етіп жүрген адал азаматтар аз емес. Қайталап айтамын: жемқорлық – кесел. Біз тұтас қоғам болып оған қарсы тұруымыз керек. Сонда ғана нәтиже болады.

Көпшілігіңіз үшін журналистика – жай ғана мамандық емес, жүрек қалауыңыз.

Нағыз журналистер әсіре әуестіктен, бос сөзден және әлеуметтік желіде өзіне-өзі мақсаттанудан ада болады. Олар әрдайым оқиғаның ортасында жүреді. Халықты алаңдата-тын өзекті мәселелерді көтеріп, мазмұнды материалдар әзірлейді. Дәл осындай белсенді әрі пайдалы іс атқаратын тілшілер қауымы отандық журналистиканың бет-бейнесі саналады. Олар еліміздің өркендеуіне зор үлес қосып келеді.

Қазір жаңа медиа дәуірі басталды. Бұқаралық ақпарат құралдары жасанды интеллект технологиясын тиімді пайдаланып жатыр. Мұны шын мәнінде жаңашылдық пен жасампаздықтың көрінісі деуге болады. Әр адам өз ісінің шебері болуға тиіс. Сонда елімізде нағыз кәсіби біліктілік культі қалыптасады. Мен мұның маңызы туралы үнемі айтып келемін. Біз ұстаз, дәрігер, ғалым және басқа да әлеуметтік сала мамандарының абыройын арттыру үшін нақты шаралар қабылдадық. Тәртіп сақшылары мен құтқарушылардың мәртебесін көтердік. Осындай жан-жақты жұмыстар жалғаса береді. Себебі еңбек адамы – ел байлығы.

Қадірлі қауым!

Ақпарат – қуатты құрал. Әсіресе, қазіргідей құбылмалы заманда халыққа жан-жақты сарапталған, тексерілген, шынайы ақпаратты ұсыну аса маңызды. Азаматтарды адастыратын ақпаратқа жол беруге болмайды.

Сөз бостандығы – елдегі әр бастаманы сынау деген сөз емес. Нағыз ұлт мүддесін көздеген ақпарат құралы елдің береке-бірлігін нығайту үшін қызмет етуі керек. Баспасөз – қоғамның бет-бейнесі. Мен күнделік

ті газет-журналды үнемі қадағалап отырамын. «Егемен Qazaqstan», «Казахстанская правда», «Aiqyp», «Литер», «Turkistan», «Ана тілі», «Қазақ әдебиеті» басылымдарын, аймақтарда шығатын газеттерді де үзбей оқимын. Көп мағлұмат аламын. Пайдалы ақпарат өте көп. Жалпы, қазіргі таңда газеттерде жарияланып жатқан материалдардың сапасы жоғары деп айтуға болады. Оқуға тартымды деп айтқым келеді. Қоғамның тынысын, зиялы қауымның ой-пікірін біліп отыру өте маңызды деп санаймын.

Шын мәнінде, газет шығару және газет оқу үрдісі ешқашан үзілмеуге тиіс. Осы сабақтастықты сақтап қалу керек. Бұл – өркениетті елдердің барлығында қалыптасқан дәстүр. Біз ұлттық журналистиканың бай шежіресін, тағылымды дәстүрін мақтан тұтамыз.

Жиырмасыншы ғасыр басындағы қазақ зиялылары баспасөзге түгел атсалысты. Олар бұл салаға ағартушылық сипат берді. Аға буынның осы сара жолын лайықты жалғастыру қажет. Ақпарат құралдары – халықтың үні, ұлттың жаршысы, бұқараның рухани тірегі. Сондықтан журналистердің кәсіби тұрғыдан мықты болуы өте маңызды, бұл, тіпті, шешуші дүние.

Журналистеріміздің көбі – жоғары деңгейдегі мамандар, олар елге адал, отаншыл азаматтар. Бұл мәселе бойынша ешқандай күмән жоқ. Осы миссияны сіздер абыроймен атқарып келесіздер.

Кез келген еңбек бағалануға тиіс. Өркениетті қоғам масс-медиа майталмандарын ерекше қадірлейді. Жыл сайын елімізде үздік журналистерге сыйлықтар табысталады. Бұл – қалыптасқан дәстүр.

Бүгін ортамызда осы салада жарты ғасырға жуық қызмет атқарған азаматтар да бар. Аймақтағы журналистиканың көшін бастаған тұлғалар бар.

Осы жиынға әр облыстың бұқаралық ақпарат өкілдерін арнайы шақырдық. Бір сөзбен, бұл жерде нағыз майталман мамандар отыр. Сондықтан мен ақпарат саласына ерекше еңбек сіңірген бір топ азаматты мемлекеттік наградамен марапаттау туралы шешім қабылдадым. Бұдан бөлек, былтырдан бері мереке қарсаңында журналистерге пәтер кілтін табыстауды дәстүрге айналдырдық. Бұл үрдіс биыл да, алдағы уақытта да жалғаса береді.

Рақмет!

ЕРТЕҢ ЕҢСЕЛІ ЕЛОРДА

«Мен астаналықпын» деген сөзді бүгінде бас шаһардың тұрғындары асқан мақтанышпен айтады. Көз алдымызда көркейіп, қуатты мегаполиске айналып келе жатқан елордада өмір сүру шынымен-ақ көңілге бұлқынған шабыт сыйлайды. Өзіңді күні ертең ұрпақтар тамсана еске алып отыратын үлкен тарихтың куәгері сезінесің. Өйткені, болашақта атағы жер-жаһанға жайылатын ғимараттардың іргетасы дәл қазір қалануда. Солардың ішіндегі ең елеулілеріне төмендегі мақалада тоқталмақпыз.

Шар ішіндегі музей

Келешектегі Астананы елестеткенде, қиялдағы көріністің қақ ортасына хрусталь сфера орнай қалады. «Болашақтың музейі» деп аталатын шар пішіндес бұл үй – ЭКСПО-2017 көрмесінің негізгі символы. Оның диаметрі 80 метрге, биіктігі 97 метрге жетеді. Ал 8 қабаттық ғимараттың жалпы ауданы 26 мың шаршы метрге тең.

Алып сфераның әлемдік брендке татитындай ерекшелігі бар. Мәселен, Париждегі Эйфель мұнарасы конструктивизмнің хабаршысы болса, Монреальдағы «Хабитат 67» кешені брутализм бағытының дамуына қомақты үлес қосты. Сол секілді футуристтік формадағы біздің музейге ұқсайтын бірде-бір ғимарат әлі дүние жүзінде жоқ.

ныстағы вокзалы тәулігіне 7 мың адамды қабылдай алады екен. Ал жаңа вокзалдың қауқары күніне 35 мың жолаушыға қызмет көрсетуге жетеді.

Демек, көлемі жағынан ескісінен 5 есе ауқымды.

Вокзал ғимараты 6 қабаттан тұрады. Мұндағы заманауи технологияның көмегімен жолаушыларға ыңғайлы жағдай жасалады. Айталық, нысан термалдық қуат көздерімен жабдықталған. Яғни, ол ғимарат температурасын қыста жылы, аптап ыстықта салқын етіп ұстайды. Лифтілер де, эскалаторлар да энергия үнемдегіш құрылғылармен жарақ-тандырылады.

Айтпақшы, пойыз құту процесі де едәуір жеңілдейді. «Екі иінінен дем алып жеткен» отарбалар енді тұп-тура вокзал ішіне кіреді.

жалпы ауданы 14 мың шаршы метрді құрайды. Ғимараттың бірінші бөлігі – жабық манежде көрермендерге арналған трибунасы бар, ауданы 7140 шаршы метрге тең футбол алаңы орналасады. Стадион сапасы жағынан ең озық заманауи стандарттарға жауап береді. Ал екінші бөлік – әкімшілік ғимарат.

Кешен аумағын жасыл желктендіру және абаттандыру жоспарланған. Мұнымен қоса, орындықтар, урналар, тротуарлар мен көшелерді жарықтандыратын шамдар орнатылады, 500 көлік сыятын тұрақ жасалады. Сондай-ақ, спорттық жаңалықтар мен трансляцияларды көрсететін үлкен проекциялық экран ілінеді.

Ғимараттың бірінші қабатында вестибюль, ресепшн, атрибутика павильоны, киім ілетін орын, әжетхана, 100-120 адамға шақталған асхана, брендті тауарлар дүкені, бапкерлер бөлмесі және төрешілерге арналған бөлме болады. Екінші қабатында жаттығу кабинеттері және фитнес залы орналасады.

Ал үшінші қабат Қазақстан футбол федерациясының кабинеттеріне бөлінген.

Астанадағы «Алатау»

Астанаға тау көшіріп әкелгелі жатыр деген жаңалыққа сенер ме едіңіз? Ұқсата білетін нағыз шеберге шаһар ортасынан тау тұрғызу не тұрады екен, тәйірі?! Қысқасы, алдағы уақытта елордада салынатын Ұлттық банк ғимаратының сыртқы көрінісін сіз де, біз де ұнатарымыз анық.

Әуежай маңынан қоныс тебетін жаңа нысанның жобасын украиналық сәулетшілер ұшаршыңын қар басқан тау сілемдері пішінінде жасаған. «Архиматика» бюросының өкілдері осылайша елордаға жаңа келбет сыйламақшы. «Құрылысқа бөлінген аудан әлі толықтай игерілмеген. Онда қандай ғимараттар тұрғызылатыны әзірге белгісіз. Біздіңше, көп қабатты зәулім үйлер салынатын шығар. Сондықтан кім биік деп көршілермен бәсекелеспес үшін өзгеше стильді ойлап таптық. Астанаға келгенімізде бұл қалаға көсіліп жататын құба дөңнің жетіспейтінін ұқтық. Оның үстіне, тау формасы – Ұлттық банк үшін де жақсы ырым ғой» деп түсіндіреді жобалық топтың директоры Александр Поповтың идеяның қалай туғаны жайлы.

Ғимараттың сызбасы Іле Алатауына ұқсас. Қарлы шыңдары барынша шынайы көріну мақсатында құрылыс кезінде қар тәрзді аппақ әрі майда кедір-бұдыры бар материал қолдану жоспарланған. Кешен 2 параллель блоктардан тұрады. Олар атриуммен біріктіріледі. Ғимараттың 2 корпусы әкімшілік жұмыстарға, ал орталық бөлігі конференц-залдарға, бұқаралық іс-шараларға, банк қызметкерлері мен қонақтары баратын дәмханаларға арналады.

Жаңа объект Астанада салынған креативті әрі танымал ғимараттар тізімін толықтыратыны сөзсіз. Алда-жалда шетелге шыға қалғанымызда ол жақтағылар біздегі Бәйтеректі ғана емес, «бөркіне қар қондырған» Ұлттық банк ғимаратын да тіп жеткісіз әдемі әсермен әңгімелеп беретін болады.

Өз тілшіміз.

Аспанмен таласқан Астана

Астанада аспанмен таласқан, қалаға көрік беріп тұрған ғимараттар көп. Сәулетшінің қиялы мен құрылысшының қолынан шыққан туындылар жаңа қаланың сәніне айналған. Бас қаланың негізгі символы деп «Хан Шатыр», «Бәйтерек», «Ақорда», «Бейбітшілік және келісім сарайы» айтуға болады.

Елдегі ең басты ғимарат «Ақорда» – ел тәуелсіздігінің белгісі. Резиденция құрылысы 2001 жылы басталған болатын. Ғимаратта далалық өркениет пен Еуропа мәдениеті ұштастырылған. Көркемдік және философиялық мән-маңыз беріліп жасалған жоба құрылысында Қазақстан мен Еуропа сәулетшілерінің айқын қолтаңбасы бар. Олардың қатарында еуропалық әйгілі дизайнерлер М.Гуалаци мен А.Мольтени болды. Ал «Ақорданың» ішін ұлттық мәнерде салуға академик Қ.Монтақаев кеңес берген. Ең бір ерекшелігі – құрылыс жұмыстарына ондаған елдің мамандары атсалысқан. Ғимараттың жалпы ауданы – 36 720 шаршы метр, биіктігі – 86 метр.

Астананы «Бәйтерексіз» елестету қиын. Монумент еліміз дамысын, өсіп-өркендесін, бәйтеректей жайқалсын деген идеямен орнатылған. «Бәйтерек» кешенін архитектор А.Рүстембеков (топ жетекшісі), С.Базарбаев пен Ж.Айтбалаев жобалады. Инженер-конструкторы – М.Вахштейн, интерьер дизайнершысы А.Оспанов болды.

«Хан Шатыр» 2010 жылы Астана күніне орай ашылды. Ол – Орта Азиядағы ең ірі сауда үйлерінің бірі әрі сән-салтанаты жағынан бірегейі. Ғимаратты жобалаушы – сәулетші Лорд Норман Фостер. Құрылыс нысанының металл қаңқасы – 2300 тонна, шатырдың биіктігі – 150 метр, ішкі аумағы 110 мың шаршы метр. Норман Фостердің тағы бір тамаша туын-

дысы – «Бейбітшілік және келісім сарайы». Онда Қазақстан халқы Ассамблеясы, ұлтаралық және дінаралық келісім орталығы, мұражай, 1,5 мың орынды опера залы, кең орталық атриум мен қысқы бақ орналасқан. «Бейбітшілік және келісім сарайы» Әлемдік және дәстүрлі діндер көшбасшылары съездерінің өткізілетін орны ретінде кеңінен танымал.

Астананың мәдени өмірін айшықтайтын құрылыстардың бірі – «Астана Опера» ғимараты. Ол Орталық Азиядағы ең ірі театр. «Астана Операның» бас сахнасының көлемі – 935 шаршы метр, ені 21 метрді, тереңдігі 59 метрді құрайды. Театр залына 1 мың 250 көрермен сияды. Партері 450 көрерменге арналған. Құрылысты сәулетші Ренатто Аркетти жобалаған.

Қалада туристік орындарға айналған өзге де ғимараттар баршылық. Айталық, 2017 жылы ашылған Экспо көрмесі, жаңадан салынған Бас мешіт, Қ.Қуанышбаев атындағы Қазақ мемлекеттік академиялық музыкалық драма театр, Ұлттық академиялық кітапхана мен Абу-Даби плаза және тағы басқа да құрылыс кешендері. Аталған жобалар елдің дамуында елеулі орынға ие. Сондай-ақ Астананың қоғамдық-саяси, әлеуметтік, рухани маңызын арттыра түседі.

Өз тілшіміз.

Нысанның құрылысына иілімелі, сирек кездесетін шыны пайдаланылады. Әр панелі 850 келі тартатын бұл материал елімізде тұңғыш рет арнайы ЭКСПО үшін қолданылуда. Қасбеттік қаптаманың өзі фотоэлектрлік элементтерден құралған екен. Соның арқасында күннен алынған энергияны электр энергиясына айналдырып, қуат көзін үнемдеуге жол ашады. Бұдан бөлек, объектінің жоғары жағында 2 жел генераторы орнатылады. Ғимарат пішіні жел ағынын реттеуге мүмкіндік беретін қасиетке ие. Мұндай типтес ғимараттар ғаламда өте аз.

Шар-үйдің астыңғы қабатында тақырыптық маршруттар ұйымдастырылады. Сол арқылы қонақтар біздің мемлекетіміздің тарихы, республикадағы көрнекі орындар, мәдени дәстүрлер туралы мағлұмат ала алады. Ал цифрлық, мультимедиялық және интерактивті технологиялар 2-8 қабаттардағы «Болашақ музейі» барынша кеңінен қабылдауға қолайлы жағдай туғызады.

Пойыздар «қалашығы»

Елордалықтар тағатсыздана күтіп жүрген маңызды нысандардың бірі – теміржол вокзалы. ЭКСПО-2017 халықаралық көрмесі қарсаңында пайдалануға берілетін әлеуметтік объект «Мыңжылдық аллеясы» ауданында бой көтереді. Ғимараттың ұзындығы – 630 метр, ені – 116 метр, биіктігі – 49,5 метр. Бұл дегеніңіз – ат шаптырымдай аумақ. Астананың қазіргі қолда-

Сол үшін жабық үлгідегі 6 эстакада салынуда. Эстакаданың әрқайсысының ұзындығы – 2550 метр.

Вокзал жобасының сызбасын құрумен Санкт-Петербургтегі «Студия 44» сәулет өнері шеберханасы айналысыпты. Ілгеріректе аталмыш мекеменің жетекшісі Никита Явейннің бір сұхбатын оқыған едік. Сонда маман: «Астанадағы жаңа вокзалдың ең тартымды бөлігі – арка болады. Оған қараған кісі қазақ сияқты көшпелі халықтың тұрмысынан бірден хабар алады. Арқаға кереге элементтерін қостық. Ол вокзал мен сонда түйсетін жолдар арасындағы кемпірқосақ секілді иіліп тұрады. Мұнымен Астананың кеңдігін және әлемдегі теңдессіз қала атануға ұмтылысын көрсетіпкіз» деген еді.

Болашақ футболшылар үйі

Аяқдопқа аңсары ауған азаматтардан сүйінші сұрайтын күн де алыс емес. Себебі, елордада бірегей футбол кешені салынбақ. Ол «Хет-трик» футбол инфрақұрылымын дамыту бағдарламасының аясында бой көтереді. «Біз УЕФА тарапынан 8 миллион еуроға ие болдық. Оған қоса, Астана қаласының әкімдігі Момышұлы мен Тоқпанов көшелерінің қиылысынан 3,5 гектар жер бөлді. 2017 жылы сол аумақта үлкен футбол кешенін ұсынатын боламыз» дейді Қазақстан футбол федерациясының президенті Ерлан Қожағапанов.

Көп функционалды футбол кешені 2 блоктан тұрады. Оның

Батысқа қарап бой түзеп

Жастардың батысқа еліктеуі белең алды. Бұл бүгінгіміздің өзекті мәселесі деп айтуға толық негіз бар. Рухани һәм материалдық құндылықтарымыздан айырылып бара жатқанымыз көзі ашық, көкірегі ояу әрбір адамның көңіліне қаяу түсіретіні хақ.

Адамға отансүйгіштік, елжандылық сезімі ана тілмен дариды десек, бүгін жастарымыздың тіл тазалығы бұзылды. Күнделікті өмірде рофл, кринж, эшкер, шипирить, пиар, хайп сынды сөздерді естіп жүрміз. Мұның бәрі батыстан келген сөздер. Термин ретінде аталған сөздерді қолданған жөн шығар, алайда ретімен, жөнімен болуы қажет-ақ. Біз жастардың шет тілін білгеніне қуанамыз, алайда мәнсіз-мағынасыз, ретсіз

арқасында бабаларымыз бізді «қой үстінде бозторғай жұмыртқалаған» заманға жеткізді. Қолда бар қазынамызды бағалай білмеудің белгісі – қазіргі таңда жастардың батысқа еліктеуі деп білемін.

Жыртық шалбар, сөлекет көрінер джинсы, қысқа етекте көйлектер, әурет жерлері ашық киім үлгілерін киген жастар дәстүрлі дүниеге мойын бұрғысы келмейді. Рухани өрісі емес, үстіндегі киіміне қарап сын айтсаң: «Қазір

Тіл тағдыры – ел тағдыры

Тіл мәртебесі – ел мәртебесі.

«Бұл дәуірде өз тілін, әдебиетін білмеген, қадірлемеген адам толық мәнді интеллигент емес деуге де болады. Себебі, ол қандайлық мамандық білімі болса да, рухани ой тәрбиесінде сыңаржақ азамат болады» – деп халқымыздың біртуар перзенті Мұхтар Әуезов тіл жайында айтқан. Тіл туралы айтудан және жазудан ешқашан да жалықпау керек.

Бауыржан Момышұлының «Кейбір ұл-қыздарымыздың ана тілімізді білмейуі, не шала білуі мені қатты қыңжылтады. Бұған ең алдымен ата-ана кінәлі» деуі тегін айтылған сөз емес. Бүгінде қазақ тілінің қолданысына қарап іштей күйінесің. Өзге ұлт былай тұрсын, орыстанып кеткен өз қазағымыздың қазақша сөйлей алмай тұрғаны көңілге қонымсыз. Өз мемлекетімізде жүріп қазақ тілінде сөйлеуімізге не кедергі? Өзіміз ана тілімізді сыйламай тұрғанда өзге ұлт қазақ тілін қалай құрметтесін? Ана тіліміздің қадір-қасиетін арттырып, дамыту халқымыздың қолында. Қазіргі таңда қолданыстан қалып, жойылып кетуі мүмкін тілдер бар.

Сол себепті, әр азамат өз тілін құрметтеп қана қоймай, дамы-

туға әрекет етуі керек.

Тіл – ол атадан балаға сақталатын баға жетпес асыл қазына. Әр азамат көп тіл білгені, өзін дамытқаны абзал. Бірақ қазақ халқында «Өзге тілдің бәрін біл, Өз тіліңді құрметте» деп Бауыржан Момышұлы бекер айтпаған. Әлемдегі ең көп таралған тіл – ағылшын тілі, ең әдемі тіл – француз тілі деп жатады. Біздің яғни, жас ұрпақтың мақсаты осы аталған мемлекеттік тілдер қатарына өз ана тілімізді қосу. Ол үшін қазақ тілде еркін сөйлейтін, құрметтеп, насихаттай білетін ұрпақты тәрбиелеуіміз қажет.

Қазақ халқының қазірге кезде басты кемшілігі өз тілімізді өзіміз қадірлей алмауымызда. Халқымыз тілімізді қаншалықты құрметтейтін болса, басқа шет мемлекет алдында соншалықты дәрежесі биік болатын еді. Сол себепті әрбір азамат тілдің өркендеуіне үлес қосса, әлемдегі тілдер қатарынан ойып тұрып орын алуымыз әбден мүмкін. Тіл тағдыры – ел тағдыры екенін естен шығармайық!

А.БАЗАРБЕКОВ,
Сапақ орта мектебі
директорының
орынбасары.

ҚЫЗДАР ВАКЦИНАЛАНАДЫ

Биыл қыркүйек айынан бастап қыздарды адам папилломавирусына қарсы вакциналау жүргізіледі. Бұл жайлы Бейсен Құранбек атындағы Журналистер үйінде өткен брифингте облыстық денсаулық сақтау басқармасы басшысының орынбасары Жанета Нұрманбетова айтты.

Адам папилломавирусы (АПВ) – тері мен шырышты қабаттардың эпителийіне әсер ететін өте кең таралған вирустар тобы. Оның 14 түрі онкогенді. Көптеген адамды бұл вирус алаңдатпайды, бірақ кейбір папилломавирустар сүйелдерге немесе қатерлі ісікке әкелуі мүмкін. Папиллома вирусы адамнан адамға тұрмыстық байланыс және жыныстық қатынас арқылы берілуі мүмкін.

ДДҰ мәліметі бойынша, 95%-дан астам жағдайда жатыр мойны обырын адам папилломавирусы тудырады. Жатыр мойны обырының 70%-ы АПВ-ның екі жоғары онкогенді түрімен шақырылады.

АПВ бар әйелдерде жатыр мойны обырының даму ықтималдығы АПВ жоқ әйелдерге қарағанда 6 есе жоғары.

Бұл вирусқа қарсы алғашқы вакцина 2006 жылы тіркелген. Бүгінгі күнге дейін вакцина тиімділігін көрсетті. Вакцина енгізілген елдерде ЖМО-мен ауру қаупі 70-90%, тік-ішектің қатерлі ісігімен ауру қаупі 77%, ерлер мен әйелдердің жыныс мүшелерінің қатерлі ісігі даму қаупі 96-99%-ға төмендеді.

Ең тиімді қорғаныс – вакциналау. Вакцинамен қорғануға болатын – жалғыз қатерлі ісік – ЖМО. Халық-аралық тәжірибеде жүзден астам елде, соның ішінде ұлдар арасында АПВ вакцинасы енгізілген. Бұл мемлекеттерде жатыр мойны обыры 90%-ға азайды.

Айғаным АЙТМҰХАН,
журналист.

қолданып жатқан шетелдік сөздерді естігенде өзің ұяласың.

Қадыр Мырза Әлі: «Өзге тілдің бәрін біл, өз тіліңді құрметте»,- деп бізге ұлағатты сөз қалдырды. Қазағымыздың қазынаға толы тарихы мен көркемдігі қою шығармаларын оқымаудың салдарынан, бүгінгі жастардың тіл байлығы төмен екенін жасыра алмаймыз. Соның салдарынан қазақ тілі тек диалог құрудың ғана құралына айналғандай көрінетіні бар.

Өткенге көз жүгіртетін болсақ, батырларымыздың ерліктері, ата-бабамыздың арман еткен егемендігі қолымызда тұр. Қаншама жыл озбырлық көріп, ұлы күрестер жүргізудің

XXI ғасыр ғой, заманнан қалмауымыз керек» деп ақталатындар да бар. Осындайда замандастардың талғам таяздығына, ұлтты сүйемін деп балауса көңілмен жалаң ұранға басатынына іштей қынжыласың. Ұлтты сүйю – елді рухани болмысынан ажыратпау, тілін, дінін, ділін құрметтеу, қазақы қалыптан айнымау емес пе?!

Осы орайда қатарлас, замандас жас достарымды салиқалы бабалар салған сара жолмен жүруге шақырғым келеді. Өйткені біз тектілердің сарқытымыз. Бабалар айтқандай ұлттың болашағы біздің қолда деп білемін.

Беназир ТАЛҒАТОВА,
түлек.

Ерекше жандар да қоғамның бір мүшесі. Олардың мүмкіндігі шексіз. Бірақ осы кембағал жандарды қоғам қалай қабылдап жүргенін күнде көзімізбен көріп жүрміз. Мені алаңдата-тын осы мәселе.

Сіз оқырман, өзіңізге: «Мен арбаға таңылған я болмаса ерекше күтімді қажет ететін балаларды көргенде қандай сезімде боламын?» деген сұрақ қойып көрдіңіз бе? Егер жоқ болса бір минут осы турасында ойлаңыңызшы. Әрине, көпке топырақ шашпаймыз, бірақ аяушылық пен қорқыныш сезімі қатар сезілетінін мойындайықшы. Қанша жерден жанымыз ашып, аяушылық сезімі жүрегімізді жарып бара жатса да бойымызда қорқыныш басымдық беретіні өтірік емес. Бұл – біздің үлкен қателігіміз. Оны білдіргіміз келмесе де жасыру мүмкін емес. Ал осыны сезген, көрген, байқаған баланың сезімі туралы ойлап көрдіңіз бе?! Жаны жабыр-

Өмірге құштарлық

қау, тәні кем пенде қысылып, өзін өзгелерден төмен сезінетіні анық. Олардың жанарындағы мұң тым терең. Кедергісіз келешек деп аламыз да кедергіні он екі мүшесі сау біздер жасайтынымыз өкінішті.

Баласының дертпен тууына ата-ана кінәлі емес. Ешкім баласының қиналғанын қаламайды. Аналарымыздың: «Баламның табанына кірген тікен менің маңдайыма кірсін» – деуі осының дәлелі. Сө-

бидің тәтті үнін дүниеде еш нәрсе алмастыра алмайды. Талай жанның өмірін өзгертіп, ата-ана бақытын сездірген баланың аман-сау болғанын әрбір әке-шеше тілейді. Ал тағдырдың тәлкегімен өмірге кемтар болып келіп жатқан балалардың ата-анасының жай-күйін есте түсіну өте қиын. Жанын шүберекке түйіп жүріп, баласын аяққа тұрғызсам деп шырылдап жүрген ана жүрегіне салмақ салмауымыз керек. Біз мүсіркеп ия болмаса үрейленіп қараудың орнына, оларға өзгелермен бірдей болуға, жұмыс істеуге, демалуға, қоғамдық өмірге араласуға мүмкіндік беруіміз тиіс. Бұл тұрғыда мемлекет тарапынан да барлық жағдай жасалуда. Бірақ біз адами тұрғыда бір-бірімізге мейірімді болайықшы. Ең бастысы, ерекше балаларға де-

ген қоғамның көзқарасын, пікірін өзгерту қажет. Оларды бөлмей, керісінше, сау баламен теңдей көруді үйренейікші.

Көп адам осы өміріне разы болмай жататыны белгілі. Он екі мүшесі сау болса да «алма піс, ауызға түс» деп шіреніп жүргілері келеді. Бірақ өмір мұндайлардың еркелігін көтермейді. Ал ерекше жандардың өмір сүруге деген құштарлығын, алға ұмтылысын ешкіммен салыстыруға келмейді. Олар «мен мүгедекпін, маған көмектес» деп өмір сүруін тоқтатпайды, алға ұмтылады, сенімін жоғалтпайды. Қиындық келсе жігерленіп, еңсесін түсірмейді. Олардың іс-әрекетін көргенде мүмкіндіктің шегі жоқ екенін түсінесіз. Міне, бұл жандар бүгінгі тілмен айтқанда нағыз – мотиваторлар.

Маржан АМАНГЕЛДІҚЫЗЫ,
ЖУ білімгері.

Гордиться своей Родиной и быть патриотом страны

Казахстанский патриотизм — это веское основание гордиться своей Родиной, которая одной из первых на постсоветском пространстве вырвалась вперед и строит новое государство, удивляя своими амбициозными, масштабными преобразованиями не только зарубежных политиков, лидеров государств, но и своих соотечественников. Сейчас много говорят о воспитании казахстанского патриотизма. В чем смысл этого понятия? Каковы его главные принципы? За последние полтора десятилетия новейшей истории Казахстана, пожалуй, ни одна идеологическая ценность не подвергалась таким переосмыслениям, а следовательно, испытаниям, как патриотизм. Характерной чертой перестроечного времени стало крушение различных догм и постулатов. Предполагалось, что патриотизм — отжившая ценность, мешающая строить новое демократическое общество, свободное от прежних стереотипов. На какой-то период для значительной части нашего общества «нажива» стала новой идеологией. Прошло некоторое время. Появились новые государства со своей государственной программой. Не стала исключением и наша Республика Казахстан.

Оказалось, что без патриотизма невозможно построить новое сильное государство, привить людям понимание их гражданского долга и уважения к закону. Только собственный труд станет источником благосостояния, а государство должно создать для этого должные условия. Само понятие патриотизма имеет очень глубокое значение.

Чувство родины — святое чувство. Где бы человек ни находился, родная земля питает его некой энергетикой. А любовь к Родине усиливает эту связь, чувствует себя сильным, его куда сложнее сломить. Поэтому во все времена высылка из страны без права возвращения обратно являлась одной из самых суровых мер наказаний, сравнимой лишь, наверное, со смертной казнью. Любовь к Родине так же таинственна по своей природе, как и любая другая. Патриотом нельзя стать вдруг, после какого-то события. Патриотизм закладывается постепенно в сознании. Сначала он воспитывается в семье и школе. Патриотизм формируется традициями и всем укладом жизни народа, усилиями общества.

Патриотизм — это не просто стоять петь гимн своей страны... Патриотизм — это когда ты из

последних сил трудишься на благо своей Родины, своей страны в непростых для неё ситуациях, в моменты судьбоносных испытаний, защищаешь её, чтешь традиции, соблюдаешь законы. Без заботы о собственной национальной экономике, росте отечественных производителей, опоры на собственные силы невозможно улучшить жизнь людей. Без уважения к собственной истории, к делам и традициям старших поколений невозможно вырастить морально здоровую молодежь. Без возрождения национальной гордости, национального достоинства невозможно вдохновить людей на высокие дела. Вспомним историю. В ходе Великой Отечественной войны, когда решался вопрос о судьбе молодого Советского государства, народ и армия проявили небывалый по силе патриотизм, который явился основой духовно-нравственного превосходства над фашистской Германией. Вспоминая тяжелые дни сражения за Москву, маршал Георгий Константинович Жуков отмечал, что «не грязь и не морозы остановили фашистские войска к столице. Не погода, а люди, советские люди! Их стремление отстоять Родину и величайший патриотизм поднимали людей на подвиг».

Драка или вражда с соседом, нападки членов одной партии на членов другой, болельщиков одной футбольной команды на болельщиков другой, алкоголизм, наркомания, неуставные отношения в армии, коррупция, казнокрадство — всё это элементы проявления различных форм непатриотизма.

О патриотизме судят не по словам, а по делам каждого человека, думать о своем долге, о будущем Казахстана, это ли не патриотизм?

Таким образом, настоящим патриотом можно считать только такого человека, постоянно работающего над своим физическим и моральным обликом, образованием, образом жизни, культурой поведения, имеющего нормальную семью, почитающего своих предков, растящего и воспитывающего в лучших традициях своих потомков, содержащего в надлежащем состоянии свое жилище, подъезд, дом, двор, работающего во благо своего Отечества, участвующего в общественных мероприятиях, направленных на объединение сограждан в целях достижения важных для страны задач. Особую роль в формировании чувства патриотизма играет пропаганда государственных символов Республики Казахстан — Государственного Флага, Государственного Герба, Государ-

ственного Гимна. Поэтому традиционным в нашей стране стало проведение массовых молодежных акций «Это наш Флаг!», «Это наш Гимн!», которые проходят ежегодно.

Казахстанский же патриотизм — это нечто особое, так как речь в данном случае идет об отношении многонационального народа Казахстана к одной, общей для множества народов Родине. Исторически так сложилось, что Казахстан стал многонациональным государством. Интернаци-

онализм казахстанского патриотизма достоин больших похвал и особой гордости за то, что ни в одной из республик на территории постсоветского пространства нет такой авторитетной общественной организации, как Ассамблея народа Казахстана, Статус этого общественно-политического движения очень велик, ведь многие потомки переселенцев считают Казахстан своей Родиной, Казахстанский патриотизм мы воспитываем на уважении к языкам и культуре других этносов.

На нашей прекрасной и богатой земле проживает единый и многонациональный народ, не знающий и не желающий знать о ссорах и распрях. В этом залог успеха нашего государства. Это главные источники казахстанского патриотизма. Еще великий Абай в своих произведениях много говорил о дружбе народов, и смысл многих его высказываний таков: люби свою культуру, но не унижай другие. Все это создает фундамент нового общеказахстанского патриотизма.

Любовь к Отчизне — благородное чувство, оно неотъемлемо связано с понятием казахстанского патриотизма. С таким пониманием, независимо от национальности, видны горизонты нового Казахстана.

«Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать», — гласит народная мудрость. И это подтверждается словами тех, кто когда-то жил или бывал в нашей стране, но какое-то время отсутствовал. Преобразования налицо. Изменилось все: и облик городов, и жизненный уровень населения, и отношение к нашей республике. Теперь каждый казахстанец гордо говорит о своей принадлежности к молодому демократическому государству. Хорошо, что появилась возможность нашим людям самим увидеть, как меняется наша страна, наша столица.

Астана, которая через считанные дни отпразднует свой первый 10-летний юбилей, как зеркало, в котором отражаются все изменения, происходящие в нашем молодом демократическом государстве. Казахстан еще и еще раз доказывает всему миру, что все народы могут и должны жить в мире и согласии. Поэтому важнейшим фактором построения нового государства является казахстанский патриотизм. И сегодня мы можем с гордостью сказать, как и многие казахстанцы, независимо от национальной принадлежности и вероисповедания: «Мы патриоты своей страны!».

Ш. АСИНА.

Чтобы полнили потомки...

Общественное объединение «Atamnyn Amanaty» продолжает реализовывать проекты, направленные на духовно-нравственное, военно-патриотическое воспитание молодежи. В этом году данные мероприятия проходят в рамках празднования 100-летия Героя Советского Союза, Халық Қаһарманы, генерала армии С.Нурмагамбетова и 100-летия Халық Қаһарманы Р.Кошкарбаева.

Викторина «Батыр баба тарихы» на тему: «Подвиг казахстанцев на фронтах Второй мировой войны» проходила в период с января по апрель 2024 года. В них приняли участие 30 команд. В финал интеллектуальной игры прошли команды «Высший колледж транспорта и коммуникаций», Педагогический колледж ТОО «Международный университет «Астана», «Высший медицинский колледж «Даналык» им. З.Г.Мурзагуловой», «Международный колледж имени М.Жумабаева», медицинский колледж «Шипагер», «Колледж сервиса и туризма».

Финал викторины состоялся 26 апреля 2024 года, где учащиеся колледжей активно поддерживали свои команды. Призеры интеллектуальной игры были награждены кубками, почетными грамотами и призами.

ОО «Atamnyn Amanaty» получило много положительных откликов о необходимости проведения такого рода викторин, как от молодежи, так и от преподавательского состава колледжей.

Кроме того, 22 мая текущего года в Доме Дружбы города Астаны прошел круглый стол - "Аталар аманатына адалмыз". В нем приняли участие потомки легендарных героев - Лира Нурмагамбетова и Даурен Кошкарбаев, деятели науки и представители Министерства обороны РК.

Согласно подписанному Меморандуму между средне-специальными учебными заведениями и ОО «Atamnyn Amanaty» по патриотическому воспитанию молодежи колледжи, которые активно сотрудничали на протяжении 2022-2024 учебного года, подготовили доклады о подвигах казахстанцев - Героев Советского Союза.

Мы уверены, что данное мероприятие стало символом преемственности и укрепило ду-

ховно-нравственные ценности подрастающего поколения.

Венцом векового юбилея Героя Советского Союза, Халық қаһарманы первого министра обороны Казахстана генерала армии Сагадата Нурмагамбетова и Халық Қаһарманы Рахимжана Кошкарбаева стал забег в Триатлон парке столицы на 5 и 10 км.

Организатором забега выступило Общественное объединение «Atamnyn Amanaty» и Министерство обороны Республики Казахстан.

В нем приняли участие около тысячи военнослужащих Вооруженных сил, Пограничной службы КНБ, Национальной гвардии и свыше четырехсот профессиональных бегунов и любителей спорта.

Участников мероприятия приветствовал заместитель председателя РОО «Ветераны Вооруженных Сил» генерал-майор в отставке Марат Нагуманов:

— Стало уже хорошей традицией посвящать спортивные мероприятия памяти прославленных воинов. В прошлом году здесь проходил забег, посвященный дважды Герою Советского Союза, генерал-майору авиации Талгату Бегельдинову. Нынешний марш-бросок приурочен к столетию легендарных героев Сагадата Нурмагамбетова и Рахимжана Кошкарбаева. Участие в этом забеге — это дань уважения к их подвигу, который будет жить в веках.

Также 31 мая текущего года наше объединение провело "День открытых дверей" в войсковой части 68655 Акмолинского гарнизона Сухопутных войск РК для студентов столицы. Будущие защитники Отечества увидели условия жизни и быта солдат, были свидетелями принятия военной присяги, ознакомились с видами вооружения и военной техники.

Это мероприятие способствовало повышению статуса воинской службы среди молодежи и развитию патриотических чувств.

Общественное объединение «Atamnyn Amanaty».

Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясы ҚАУЛЫ

26.06.2024 г.

№29

Үшарал қаласы

Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округі әкімінің сайлауын тағайындау туралы

«Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 113-1 бабына сәйкес, Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округі әкімінің сайлауы 2024 жылдың 4 тамызға тағайындалсын.

2. Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округі әкімінің сайлауын өзірлеу мен өткізу жөніндегі негізгі іс-шаралардың күнтізбелік жоспары осы қаулының қосымшасына сәйкес бекітілсін.

3. Осы қаулы Алақол ауданы әкімдігі сайтының «Сайлау» интернет-парақшасына және жергілікті аудандық «Алақол» газетінде жариялансын.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау аудандық аумақтық сайлау комиссиясының хатшысы Д. Асамбаеваға жүктелсін.

Төраға
Хатшы

Д. КАНАГАТОВ.
Д. АСАМБАЕВА.

Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясы ҚАУЛЫ

26.06.2024 г.

№30

Үшарал қаласы

Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округі әкімінің сайлауын өткізу үшін сайлау округін құру туралы

"Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы" Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының 14-бабының 6) тармақшасына, 21-бабының 4-тармағына, 22-бабына сәйкес Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясы **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округі әкімінің сайлауын өткізу үшін Арқарлы ауылдық округінің шекарасында Арқарлы сайлау округі құрылсын.

2. Арқарлы ауылдық округінің тізімі олардың шекаралары мен Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясының орналасқан жері Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясының интернет-парақшасына және жергілікті аудандық "Алақол" газетінде жариялансын.

3. Осы қаулының орындалуын бақылау аудандық аумақтық сайлау комиссиясының хатшысы Д. Асамбаеваға жүктелсін.

Төрағасы
Хатшы

Д. КАНАГАТОВ.
Д. АСАМБАЕВА.

Алақол аудандық аумақтық сайлау комиссиясы

Орталығы: Үшарал қаласы, Дулепов көшесі, 31А, "Алақол ауданының ішкі саясат, мәдениет, тілдерді дамыту және спорт бөлімі" мемлекеттік мекемесінің "Алақол ауданының бұқаралық-спорттық іс-шараларды өткізу орталығы" коммуналдық мемлекеттік мекемесі, тел. 87283322252.

Комиссия төрағасы – Қанағатов Дәурен Орынбайұлы
Комиссия төраға орынбасары – Садырбекова Жанар Рашитқызы
Комиссия хатшысы – Асамбаева Динара Даулетқызы
Комиссия мүшелері – Абдығалиев Нұртай Шайласұлы, Арнай Асхат Маратұлы, Бекболатов Сатай Нұрмұхашұлы, Нәсерқанов Ердос Темірқанұлы.

Алақол ауданы Арқарлы ауылдық округінің учаскелік сайлау комиссиясы

№ 57 учаскелік сайлау комиссиясы

Орталығы: Арқарлы ауылы, Ж. Рахимов көшесі № 9, «Алақол ауданы әкімінің Зейнеп Қойшыбаева атындағы аудандық мәдениет үйі» мемлекеттік коммуналдық қазыналық кәсіпорнының жанындағы Арқарлы ауылдық клубы, тел. 8(72833) 26981.

Комиссия төрағасы – Нұрланов Сержан Нұрланұлы
Комиссия төрағасының орынбасары – Кішікбаев Жайдарбек Қабақатұлы

Комиссия хатшысы – Саркытбаева Динара Серікқызы
Комиссия мүшелері: Ғалымжанов Еділ Әділханұлы, Нұрсұлтанова Құралай Нұрсұлтанқызы

Арқарлы ауылдық округіндегі сайлау учаскесінің орталығы мен шекарасы

№ 57 сайлау учаскесі.

Орталығы: Арқарлы ауылы, Ж. Рахимов көшесі № 9, «Алақол ауданы әкімінің Зейнеп Қойшыбаева атындағы аудандық мәдениет үйі» мемлекеттік

коммуналдық қазыналық кәсіпорнының жанындағы Арқарлы ауылдық клубы.

Шекаралары: Арқарлы ауылының аумағы.

Центр и граница избирательного участка Архарлинского сельского округа

Избирательный участок № 57.

Центр: село Аркарлы, улица Ж. Рахимова № 9, Аркарлинский сельский клуб при государственном коммунальном казенном предприятии «Районный

Дом культуры имени Зейнеп Койшыбаевой акима Алакольского района».

Границы: территория села Аркарлы.

Уақыт тиімділігі «e-gov»-пен бірге

Мемлекеттік қызмет көрсететін мемлекеттік органдар мен ұйымдарда өзіне-өзі қызмет көрсету мақсатында, қызмет алушыларға портал арқылы қызмет көрсету және тұрғындардың портал арқылы қызмет алу кезеңінде кеңес беру үшін Сапақ ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ-сінде «Өзіне-өзі қызмет көрсету» бұрышы орналастырылып, қазіргі таңда ауыл тұрғындарына қызмет етуде.

Ауыл тұрғындары «e-gov» порталы арқылы көрсетілетін қызметтерді ХҚКО-на бармай, өз уақытын үнемдеп, электронды түрде мемлекеттік қызметті алуға мүмкіндігі бар.

Сондай-ақ, «Сапақ ауылдық округі әкімінің аппараты» мемлекеттік мекемесінде 2024 жылдың 2 тоқсанында [www.egov.kz](#) порта-

лы арқылы мемлекеттік қызметтерді алу мәселелері бойынша халықпен ақпараттық-түсіндіру және әдістемелік оқыту брошюраларын тарату бойынша жұмыс жүргізілді. Сонымен қатар әкімшілік ғимаратында «Электрондық үкімет және электрондық қызметтер» — атты акциясы өткізілді. Осындай оқытулардың нәтижесінде ауыл тұрғындары Сапақ ауылдық округі әкімдігі ғимаратында орналасқан өзіне-өзі қызмет көрсету бұрышы арқылы өз беттерінше қажетті электрон-

ды құжаттар нұсқасын алуда.

Өз уақытыңызды үнемдеп, «Өзіне-өзі қызмет көрсету бұрышын» тиімді пайдаланыңыз.

«Сапақ ауылдық округі әкімінің аппараты» ММ-сі ауыл тұрғындарына e-gov порталы арқылы әр түрлі анықтамаларды алуына жәрдемдеседі.

Ж. БАЙГЕРЕЕВА,

Сапақ ауылдық округі әкімдігінің бас маманы.

Ынтымақтастық күшеюде

ӘЛЕУМЕТТІК МЕДИЦИНАЛЫҚ САҚТАНДЫРУ ҚОРЫ МЕН ЖЕТІСУ ОБЛЫСЫНЫҢ МЕДИЦИНАЛЫҚ ҰЙЫМДАРЫ АРАСЫНДАҒЫ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ КҮШЕЮДЕ.

Қордың Жетісу облыстық филиалы Талдықорған қалалық емханасы, «Нұр-Авице-нум», «ХАК» медициналық орталықтары, қалалық №2 емханасының және облыстағы орталық аудандық аурухана-лардың ұжымымен кездесті.

Кездесу барысында Қор мен медициналық ұйымдар арасындағы ынтымақтастық туралы келісімге қол қойылды. Оның басты мақсаты алдағы уақытта тұрғындармен кері байланысты жетілдіруге бірігіп атсалысу.

«Қор мен медициналық ұйымның ортақ мүддесі - халықты қолжетімді әрі сапалы медициналық көмекпен қамтамасыз еті. Осы ретте ақпараттандырудың, халықпен тиімді кері байланыс орнатудың маңызы зор. Біздің алдағы жоспарымыз осы бағыттағы жұмыстарды күшейтіп, МӘМС жүйесінде сақтандырылғандардың санын азайту», - дейді Қордың Жетісу облыстық филиалының директоры Иван Самойленко.

Сондай-ақ, кездесуде филиал директоры Қордың негізгі

қағидаттарын және медициналық көмек пакеттерін қайта қараудың тиімділігімен түсіндірді.

Кездесу соңында, медицина қызметкерлерімен ағымдағы жұмыс барысы, шешімін таппаған мәселелер, медициналық қызметті жақсарту бойынша ұсыныстар талқыланды.

«Әлеуметтік медициналық сақтандыру қоры» КЕАҚ

Жетісу облысы бойынша филиалы.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясының 2024 жылғы 26 маусым № 29 қаулысына қосымша

2024 жылғы 4 тамызға тағайындалған Алақөл ауданының Арқарлы ауылдық округінің әкімінің сайлауын әзірлеу мен өткізу жөніндегі негізгі іс-шаралардың КҮНТІЗБЕЛІК ЖОСПАРЫ

1. Арқарлы ауылдық округінің әкімінің сайлауын тағайындау.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы, **2024 жылғы 26 маусым.** (113-1-б.,2-т.)

2. Сайлау округінің тізімін, олардың шекаралары мен аудандық сайлау комиссиясының орналасқан жерін көрсете отырып, тиісті бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. Сайлау тағайындалғаннан кейін он күн мерзімнен кешіктірмей, **2024 жылғы 6 шілдеден кешіктірмей.** (22-б.)

3. Аудандық аумақтық сайлау комиссиясының құрамын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. Сайлау тағайындалғаннан кейін он күн мерзімнен кешіктірмей, **2024 жылғы 6 шілдеден кешіктірмей.** (13-б. 4-т.)

4. Учаскелік сайлау комиссияларының құрамын бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. Сайлау тағайындалғаннан кейін он бес күннен кешіктірмей, **2024 жылғы 11 шілдеден кешіктірмей.** (17-б. 2-т.)

5. Сайлау учаскелерінің шекаралары туралы хабарды бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Аудан әкімдігі. Сайлау тағайындалғаннан кейін он бес күн мерзімде, **2024 жылғы 11 шілдеден кешіктірмей.** (23-б. 5-т.)

6. Әкімдікке кандидаттар ұсыну.

Белгіленген тәртіппен тіркелген саяси партиялар және өзін-өзі ұсыну тәртібімен азаматтар. Егер сайлауды тағайындау кезінде өзгеше белгіленбесе, сайлау тағайындалған күннен кейінгі күннен басталады және сайлау өткізілетін күнге жирма бес күн қалғанда жергілікті уақытпен сағат он сегізде аяқталады. **2024 жылғы 27 маусымнан басталады және 2024 жылғы 9 шілдеде жергілікті уақыт бойынша сағат 18.00-де** аяқталады. (113-3-б.1-т.,5-т.)

7. Әкімдікке кандидаттардың Қазақстан Республикасының Конституциясында, «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасының Конституциялық заңында (бұдан әрі – сайлау туралы Конституциялық заң), «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан Республикасы заңының 36-бабында және мемлекеттік қызмет саласындағы заңнамада қойылатын талаптарға сәйкестігін анықтау

ҚР Мемлекеттік қызметі істері агенттігінің Жетісу облысы бойынша департаменті Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы (113-2 б.)

8. Әкімдікке кандидаттардың сенім білдірген адамдарын тіркеу және оларға тиісті куәліктер беру.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. Әкімдікке кандидаттың Қазақстан Республикасының Конституциясында және сайлау туралы Конституциялық заңда көзделген талаптарға сәйкестігі анықталған күннен бастап. (14-б.8-1) т., 31-б)

9. Әкімдікке кандидаттарға қолдап қол жинау үшін қол қою парақтарын беру.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. Кандидаттың Қазақстан Республикасының Конституциясында және Конституциялық заңында, «Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы» Қазақстан

Республикасы Заңының 36-бабында және мемлекеттік қызмет саласындағы заңнамада көзделген талаптарға сәйкестігін тексергеннен кейін **үш күн ішінде.** (113-4-б.)

10. Әкімдікке кандидаттарды қолдау үшін жиналған қолдардың дұрыстығын тексеру және тиісті хаттаманы ресімдеу.

Паспорт қызметінің қызметкерлерін тарта отырып Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Қол қою парақтары Алақөл аудандық сайлау комиссиясына тапсырылғаннан кейін **үш күн мерзімде.** (113-4-б. 8-т.)

11. Жергілікті атқарушы органдардың шотына әкімдікке кандидаттардың республикалық бюджет туралы заңда белгіленетін және тиісті қаржы жылының 1 қаңтарына қолданыста болатын ең төменгі жалақының бір еселенген мөлшерінде сайлау жарнасын енгізу.

Әкімдікке кандидаттар, саяси партиялар (әрбір ұсынылған кандидат үшін) Кандидатты тіркегенге дейін. (113-5-б. 2-т.)

12. Тұрғылықты жері бойынша мемлекеттік кіріс органдарына ұсыну мерзімі басталған айдың бірінші күніне активтер мен міндеттемелер туралы декларацияларды ұсыну (2024 жылғы 1 маусымға).

Кандидат пен оның жұбайы (зайыбы). **Кандидатты тіркегенге дейін.** (113-5-б. 3-т.)

13. Кандидат және оның жұбайының (зайыбының) декларациялаған активтер мен міндеттемелер туралы мәліметтердің дұрыстығын тексеру.

Мемлекеттік кіріс органдары. **Кандидат тіркелген күннен бастап бес күн ішінде.** (113-5-б. 3-т.)

14. Әкімдікке кандидаттарды тіркеу және оларға тиісті куәліктер беру.

Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Барлық қажетті құжаттарды алғаннан кейін басталады және сайлауға дейін жиырма күн қалғанда жергілікті уақыт бойынша сағат 18.00-де аяқталады **2024 жылғы 27 маусымда басталады және 2024 жылғы 14 шілдеде жергілікті уақытпен сағат 18.00-де аяқталады.** (113-5-б.)

15. Әкімдікке кандидаттарды тіркеу туралы хабарламаны бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Алақөл аудандық аумақтық сайлау комиссиясы. **Кандидаттарды тіркегеннен кейін бесінші күннен кешіктірмей.** (113-5-б. 9-т.)

16. Үгіттік баспа материалдарын орналастыру үшін орындарды белгілеу және оларды жарақтандыру.

Жергілікті атқарушы органдар және аудандық сайлау комиссиясы. Үгіт басталғанға дейін. (28-б. 6-т.)

17. Сайлау алдындағы үгітті жүргізу.

Кандидаттарды тіркеу мерзімі аяқталған сәттен басталады және сайлау болатын күннің алдындағы күнгі жергілікті уақыт бойынша нөл сағатта аяқталады. **2024 жылғы 14 шілдеде сағат 18.00-ден кейін басталады және 2024 жылғы 3 тамызда жергілікті уақыт бойынша нөл сағатта аяқталады** (27-б. 2-т.)

18. Әкімдікке кандидаттарға сайлаушылармен кездесу үшін үй-жайлар беру және бөлінген үй-жайларда кандидаттардың және олардың сенім білдірген адамдарының сайлаушылармен кездесу кестесін жасау, бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Аудан әкімінің аппараты және аудандық сайлау комиссиясы. Сайлау алдындағы үгітті жүргізу кезеңінде. (28-б. 4-т.)

19. Әрбір сайлау учаскесі бойынша әкім қол қойған сайлаушылардың тізімдерін сайлау комиссияларына акт бойынша ұсыну.

Аудан әкімдігі. Дауыс беру басталардан жиырма күн бұрын, **2024**

жылғы 14 шілдеге дейін. (24-б. 5-т.)

20. Сайлау учаскелері бойынша сайлаушылардың тізімдерін танысу үшін сайлаушыларға ұсыну.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Дауыс беретін күнге он бес күн қалғанда, **2024 жылғы 19 шілдеден бастап.** (26-б. 1-т.)

21. Сайлаушыларды дауыс беру күні, уақыты және орны туралы хабардар ету.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Дауыс беру өткізілетін күнге дейінгі он күннен кешіктірмей. **2024 жылғы 24 шілдеден кешіктірмей.** (18-б. 5) т., 38-б. 2-т.)

22. Дауыс беруге арналған сайлау бюллетеньдерін учаскелік сайлау комиссияларына жеткізу.

Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Сайлаудан ерте дегенде үш күн бұрын және сайлаудан кемінде бір күн бұрын. **2024 жылғы 1 тамыздан ерте емес және 2024 жылғы 3 тамыздан кешіктірмей.** (37-б. 3-т.)

23. Дауыс беруге арналған сайлау учаскелерін ашу және тиісті хаттама жасау.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Дауыс берудің басталуына бір сағат қалғанда. **2024 жылғы 4 тамыз жергілікті уақыт бойынша сағат 06.00-де.** (40-б. 1-т.)

24. Дауыс беруді өткізу.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Сайлау күні **4 тамыз 2024 жылғы жергілікті уақыт бойынша сағат 07.00-ден 20.00-ге дейін.** (38-б. 1-т.)

25. Дауыстарды санау және сайлау учаскесіндеті тиісті әкімдер сайлауы бойынша дауыс беру нәтижелері туралы хаттамалар жасау.

Учаскелік сайлау комиссиялары. **Жергілікті уақыт бойынша сағат 20.00-де басталады.** (18-б. 8) т., 43-б.)

26. Дауыс беру нәтижелері туралы хаттаманың көшірмесін сайлау учаскесінің үй-жайында жалпыжұрттың танысуы үшін арнайы белгіленген орынға ілу.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Хаттамаларға қол қойылғаннан кейін – **дерету.** (43-б. 8-т.)

27. Сайлау учаскелерінде дауыс беру нәтижелері туралы хаттамаларды аудандық сайлау комиссиясына ұсыну.

Учаскелік сайлау комиссиялары. Хаттамаға қол қойылғаннан кейін – **дерету.** (113-8-б. 1-т.)

28. Әкім сайлауының қорытындыларын анықтау.

Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Сайлаудан кейін **үш күн мерзімнен кешіктірмей. 2024 жылғы 7 тамыздан кешіктірмей.** (113-10-б.)

29. Әкімдерді сайлау қорытындылары туралы хабарды жергілікті бұқаралық ақпарат құралдарында жариялау.

Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Сайлау өткізілген күннен бастап жеті күннен кешіктірмей. **2024 жылғы 11 тамыздан кешіктірмей.** (44-б.)

30. Сайланған әкімдерді тіркеу, тиісті куәліктер беру.

Алақөл аудандық сайлау комиссиясы. Сайлау өткізілген күннен бастап жеті күн мерзімде. Сайланған әкімдерден жеті күн мерзім ішінде Конституцияға және сайлау туралы Конституциялық заңға сәйкес әкім мәртебесімен сыйыспайтын міндеттерді өздерінен алып тастау туралы жазбаша өтініш алғаннан кейін. **2024 жылғы 11 тамыздан кешіктірмей.** (45-б, 46-б, 3-т. 2)т., 113-11-б)

Ескертпе: Күнтізбелік жоспардың мәтінінде «Қазақстан Республикасындағы сайлау туралы» Қазақстан Республикасы Конституциялық заңының нормаларына сілтемелер берілді.

7 июля – День домбры

бр шести основных видов! Например, один из заказов был из Алматы – 10 домбр в течение недели. И мастера с ним справились, как всегда, на «ура» и в срок. Кроме того, здесь занимаются реставрацией старинных музыкальных инструментов. Но это штучный товар, требующий кропотливой работы.

Для изготовления музыкальных инструментов – домбра и кобыз, жетиген и сабызген, дауылпаз – мастера используют

В рамках духовной культуры

Музыка занимала большое место в духовной культуре и социально-политической жизни казахского народа. Человек, решивший стать профессиональным музыкантом, осваивал искусство исполнения с наставником. После этого систематически и надолго выезжал в аулы, участвуя в состязаниях исполнителей. Так поддерживали форму и вокалисты, и инструменталисты. Тематические, поэтико-музыкальные творения (жыр, толгау, терме и другие формы), жанровые казахские кюи, песни, танцы сопровождали казахов всю жизнь.

Музыка, как и поэзия, всегда остается источником духовности общества, способствует формированию его эстетических запросов. Признанных музыкантов народ награждал почетными званиями «сал», «сері». Слава известных певцов и музыкантов достигала самых дальних аулов, их везде ждали с нетерпением и с радостью встречали. Обычно казахские певцы писали и слова, и музыку к своим песням сами. Такой творческий подход был особенностью казахского музыкального искусства.

Взращенные в такой творческой атмосфере, казахские жырау создавали свои произведения как эпическое полотно истории, сопровождая свое исполнение музыкой на различных музыкальных инструментах. Жырау и певцы-исполнители лирических произведений в своих песнях воспевали ловчих беркутов, быстроногих скакунов и гончих псов, поскольку они были для казаха большой ценностью. Каждая важная новость в казахском обществе распространялась в песенном оформлении.

Печальные события в жизни казахов также облекались в песенную форму, как, например, весть о кончине родственника, выражение соболезнования, оплакивание усопшего – жоқтау и т. п.

Поздравление или сообщение о каком-либо радостном событии – сүйінші, за который полагалось отблагодарить подарком, также сопровождалось традиционными по случаю песнями.

Каждая творчески одаренная личность в соответствии со своим талантом и жанром нарекалась званием: өнші – певец, өлеңші – поэт-песенник, күйші – музыкант, исполнитель кюев, ақын – поэт, жы-

рау – бард, жырышы – исполнитель эпоса. Как правило, исполнители получали богатые подарки за свои выступления на торжествах и состязаниях, удостоивались всеобщего почета.

В казахских музыкальных традициях было широко распространено сольное песенное исполнение, а также индивидуальная игра на музыкальных инструментах. Исполнение песни несколькими людьми, как правило, встречалось редко. Основной репертуар музыкального творчества казахов состоял из песен и кюев.

В быту использовалось более 20 музыкальных инструментов, например, дангыра – ударный музыкальный инструмент, сазсырнай – глиняный духовой инструмент, жетіген – струнный инструмент, имеющий семь струн, типа гуслей, шаңқобыз – зубная трещотка, дауылпаз – ударный музыкальный инструмент типа литавры, аса-таяқ – посох с бубенчиками для шумового эффекта, домбыра, кобыз и т. д.

Музыкальные инструменты, не получившие распространения у профессионалов, постепенно выходили из обихода. Домбра стала чаще всего сопровождать исполнителя. Наряду с домброй звучал кобыз – двухструнный смычковый инструмент.

В народе одним из любимых незатейливых инструментов была сделанная из полого камыша или дерева дудка – сыбызғы. Музыкант дул и закрывал пальцами разные отверстия вдоль инструмента, из-

влекая звуки. С развитием торговых отношений Казахстана с Россией русские купцы стали продавать гармошки, которые вскоре получили распространение среди казахских музыкантов.

Состязание акынов-импровизаторов – вид искусства, который был развит среди степняков издревле. Он требует от исполнителя большой подготовки, таланта поэта, оратора, музыканта, знания жизни общества. Айтыс до сих пор у казахской аудитории является любимым видом музыкального искусства. Он поднимает дух, имеет большое познавательное и воспитательное значение.

Большой вклад в развитие этого жанра внесли поэты Шоже, Жанак, Шортанбай, Орынбай, Суюнбай, Шернияз, Биржан, получившие широкую известность в Степи.

Среди казахских женщин своим поэтическим и музыкальным талантом выделялись Сара и Улбике. Народ окружил их своим вниманием и любовью.

Айтыс всегда затрагивал общественно значимые факты, события и явления. Участники айтыва всегда стояли на защите интересов народа, подвергая критике и высмеивая нерадивых правителей, жадных и жестоких феодалов, человеческие недостатки. Они часто шутили, загадывали загадки, использовали пословицы и поговорки.

Ш. НУКЕБАЕВА.

«Асыл домбра» ремесленника Байжалгас

«Казахская культура многогранна. От наших предков нам досталось огромное наследие, которое нужно последовательно модернизовать и продвигать во всем мире. Необходима поддержка предпринимателей, занимающихся популяризацией национальных ценностей». Эти слова Президента Касым - Жомарта Токаева, сказанные на Национальном курултае, в полной мере относятся к молодому ремесленнику из нашего района Ертаю Байжалгас, потомственному мастеру – шебер в четвертом поколении.

Музыкальные инструменты, оригинальные изделия из дерева, предметы быта, появляющиеся из его талантливых рук, известны и ценятся не только в области Жетісу и Казахстане, но и в странах ближнего и дальнего зарубежья. Кроме того, в музеях республики хранятся 7 его работ. Например, «Асыл домбра» в Атырау и Жамбыле, кобыз в музее батыра Кабанбая района. Согласитесь, что это важно, в преддверии праздника – Дня домбры, который в Казахстане отмечается уже в седьмой раз. Домбра – музыкальный инструмент, который на протяжении веков помогал казахам выражать мысли и переживания, раскрывал душу народа. Поэтому домбра стала культурным достоянием Казахстана.

Действительно, «лебединая» песня моего героя – домбра и кобыз. Это, на первый взгляд невероятно, но за год из небольшой, вернее скромной мастерской Ертая Байжалгас выходит до ... 300 - 350 дом-

брательно отобранные заготовки из березы, ели, бука, джиде (пох узколиственный). То есть, все это произрастает в Алаколе. И используется в работе мастерами на протяжении веков.

К своей непростой, но интересной и увлекательной профессии Ертай привлекает и молодежь района. Он по – праву гордится своими 7 учениками. В их числе Абзал Сулеймен (специализация кобыз) и Биржан Курмаш (домбра).

В творческом багаже Ертая Байжалгас Диплом «За новаторство» казахстанского конкурса ремесленников «Шебер-2017», первое место за изготовление скульптуры для областного конкурса среди талантливых молодежи «Кешбасшы-2016», картина в областном музее Талдыкоргана, «Асыл домбра» в музеях других областей Казахстана. Так, что есть еще в Алаколе мастера, сохранившие и продолжающие традиции славных предков.

В. ВОРОБЬЕВ,
Фото автора.

Развивать творческое начало

Художественное чтение – это своеобразное искусство творческого воплощения литературного произведения в действенном звучащем слове.

Художественное чтение можно рассматривать как своеобразное произведение искусства, которое воздействует одновременно и на сознание, и на чувства. Если речь действует только на способность логического восприятия, не затрагивая чувственной сферы человека, она не способна производить сильное впечатление. Сильное чувство, переживания человека всегда затрагивают и разум, оставляя неизгладимое впечатление. Мастерство художественного чтения и состоит в умелом использовании обеих форм человеческого мыш-

ления: логической и образной, которые органически взаимосвязаны. А важнейшим условием искусства художественного чтения является умение пользоваться образами и картинками. Ведь только краски и образы могут создать живую речь, такую, которая способна произвести впечатление на слушателей. Когда мы читаем или слушаем литературное произведение, образы в нашем воображении возникают непрочно, без особого усилия с нашей стороны. При этом они бывают в разной степени четкими и точными. Чтец или рассказчик сознательно стремится вызвать в воображении слушателей конкретные и яркие образы, или, как их часто называют, видения. Это возможно лишь при условии, если сам говорящий или читаю-

щий ясно и со всеми подробностями видит то, о чем повествует. Поэтому сообщаемое должно быть не только занимательным, интересным, но и ценным в воспитательном отношении, доступным для понимания чтеца, рассказчика и слушателя. Только при этом условии достигается яркое, живое, конкретное представление о содержании читаемого произведения.

Для того чтобы проникнуть в отобранные для исполнения произведения, необходимо внимательно вчитаться в то, что написал автор, проникнуть в его мир мыслей, образов, понять его отношение к изображаемой им жизни, свериться с его мировоззрением, выявить его особенности языка и стиля, не пропустить ни одной авторской интонации.

Все это и представляет собой длительный и сложный творческий процесс последовательного воссоздания в воображении всего, о чем говорится в предложении. Такая предварительная работа приводит чтеца к определенной интерпретации произведения, его творческой трактовке, в соответствии с которой это произведение воплощается в звучащее слово.

Таким образом, художественное чтение предполагает определенный уровень овладения профессиональным мастерством и техникой. Нет сомнения в том, что только интересная художественная личность способна заставить внимать себе. Нет сомнения в том, что работа над текстом требует образованности, литературного и исполнительско-

го кругозора чтеца или рассказчика. «Если я читаю, значит, я ответственен за мое чтение...» Искренность и глубина гражданского чувства – необходимое условие, без которого труд в области звучащего слова превращается в бессмыслицу, в текстовещание. Искусство контакта в конкретной обстановке, живое слово воспитывают не только любовь к литературе, формируют мир образного мышления, – они учат вниманию к человеку, к его мысли, участвуют в духовном преобразовании общества. А в общности слова отражается дух времени, внутренний подъем, мобилизация чувств, их качество, их общность для большого человеческого коллектива.

Ш. АСИНА.

Жаргондағы астар-ай...

Ана тілдің қадірін ұғыну арқылы біз ұлттық

құндылықтарды сақтап қаламыз. Қаланың кей безбүйрек бозбалалары өз тілін менсінбейді. Көбіне қыздарымыз орыс тілін алға тартып, алдына келіп қазақша сөйлеген жігіттің бетін «колхозник» деген сленг сөзбен қайтарғанына талай рет куә болдық. Сонда ана тілге деген құрмет қайда? Тілімізді сақтап қалу жолында еңбек етіп «Болашақ жастардың қолында» деп шырылдап жүрген жандардың еңбегін жерге таптағанымыз емес пе?

Жаргон (французша жаргон) – шағын әлеуметтік топ қолданатын, ешқандай жеке тілдік дербестігі жоқ жалпыхалықтық тілдің тармағы. Ал бұл тобы тек жастардың арасында қалыптасып қалған әлеуметтік диалект. Бұл сөздердің етене қалыптасуына әлеуметтік желілер, араласатын ортасы серпін береді. Әлеуметтік желі тілдің бұрмалануы мен қысқаруына да әсер етуде. «Не істеп жатырсың?» деген сөзді «Нестеп», «Нестеватсың» деп қысқа қайырады. Киелі сөзімізді сүреңсіз, нәрсіз дүниеге алмастырудың ақыры тілдің жойылуына әкеледі.

Қазақты қазақ қолдамаса басқа кім қолдайды? Мамандардың айтуынша, мұндай жағдайда тек жастарды ғана кінәлауға болмайды. Оған әлеуметтік желідегі сананы улайтын сайттар мен пайдасы жоқ теледидардағы бағдарламалар да әсер етеді екен. Жастар арасындағы жеңіл әңгімелер, тіпті, отбасыдағы кәкір-шүкір сөз, тәрбиелік мәні жоқ дүниелер де санаға әсер етеді.

Киноиндустрия саласына көз жүгіртейікші. Соңғы 10 жылда елімізде көптеген қаралым жинап, түркітілдес халықтарды мойындатқан кинолар орыс тілінде түсірілсе, одан қала берді жаргондарға

толы. Тіпті, былапыт сөзді рөлдер де көрініс беріп жатады. Халыққа ұнаған сол туындылар толыққанды құндылыққа негізделмеген, классикалық тұрғыда жоғары мәнге ие емес. Езу тарттырғанымен, елдік тұрғыда салмағы жоқ. Неге? Өйткені елдің табиғи тазалығы, рухани болмысы, шешендігі мен көсемдігі көрініс бермейді. Сол туындыларда тілдік мағынасы жоқ диалект сөздер мен жаргон, сленг сөздер көп. Мұндайды жібермей көретін жастардың тілі, сөздік қоры сонда қандай деңгейде болатынын өзіңіз бағамдай беріңіз...

Шыны керек, біз тіл туралы толғанғанда үнемі әдебиет пен журналистикадан бастап мәселенің мәнін тарқатқымыз келеді. Алайда бүгінге дейін қазақ әдебиеті мен қазақ журналистикасы ұлт руханияты тұрғысында өз миссиясын толығымен атқарып келе жатқан еңұлысала. Бұл жағынан келгенде біз назарды кино, әлеуметтік желілердегі бағдарламаларға бұрғанымыз жөн. Жаргондаған жастардың тәлімінің ошағына айналған әлеуметтік желі мен кинотуындыларын таза жүргізгенде ғана, тілдік құнарымыз кемелдене түсетін секілді көрінеді.

**Ерасыл ИМАНБЕК,
ЖУ білімгері.**

Ұлттық қор - балаларға

Жас отандастарымыз "Ұлттық қор - балаларға" бағдарламасы аясында нысаналы жинақтарын белсенді түрде пайдалануда.

«БЖЗҚ» АҚ-ға "Ұлттық қор - балаларға" бағдарламасы аясында нысаналы жинақтарды пайдалануға өтініш беру жалғасын табуда.

Естеріңізге сала кетейік, бағдарламаға сәйкес Қазақстан Республикасы Ұлттық қорының (бұдан әрі - Ұлттық қор) инвестициялық кірісінің 50% Қазақстан Республикасының азаматы болып есептелетін барлық жастағы балаларға жыл сайын, олар көмелетке толғанға дейін теңдей бөлінеді. Алғашқы нысаналы талаптар мен нысаналы жинақтар БЖЗҚ-дағы шоттарға 2024 жылғы ақпанда түсті. 18 жасқа толғаннан кейін жастар нысаналы жинақтарын тұрғын үй және/немесе білім беру ақысын төлеу үшін пайдалана алады. Ол үшін нысаналы жинақтарды пайдалану бойынша уәкілетті оператор ретінде тіркелген банктерге өтініш берулері керек. Тұрғын үйге арналған нысаналы жинақтарды пайдалану жөніндегі уәкілетті оператор ретінде "Отбасы банкі" Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі " АҚ белгіленсе, білім алуға арналған нысаналы жинақтарды екі уәкілетті оператор - "Отбасы банкі" "Тұрғын үй құрылыс жинақ банкі" АҚ мен "Қазақстан Халық банкі" АҚ арқылы пайдалануға болады.

01.06.2024 жылға БЖЗҚ жалпы сомасы 952 911,64 АҚШ долларына 9 503 өтінішті орындады (өтініш берушілердің банктік шоттарына аудару үшін уәкілетті операторларға аударылды). Оның ішінде тұрғын үй жағдайын жақсарту мақсатында 458 220,04 АҚШ долларына 4 572 өтініш, білім алу ақысын төлеу үшін 494 691,60 АҚШ долларына 4 931 өтініш орындалды.

Тұрғын үй жағдайын жақсарту Қаражатты тұрғын үй жағдайларын жақсарту үшін пайдалануды қалағандардың ішінде есепті кезеңде Шымкент қаласының (77 104,16 АҚШ долларына 768 өтініш орындалды), Қызылорда облысының (59 304,72 АҚШ долларына 590 өтініш орындалды) және Шығыс Қазақстан облысының (34 074,72 АҚШ долларына 339 өтініш орындалды).

Бұл ретте қаражатты пайдаланудың ең танымал қосалқы мақсаттары мыналар болды:

- одан әрі жинақтау үшін тұрғын үй құрылыс жинақ салымындағы ақшасын толықтыру (439 279,86 АҚШ долларына

4 382 өтініш орындалды – барлық орындалған өтініштердің 95,8%), - азаматтық-құқықтық мәмілелер бойынша меншікке тұрғын

шарттарымен танысып, қажетті нұсқаулық алып, қызықтырған сауалдарға жауап алуға болады. Сондай-ақ, әр балаға есеп

үй сатып алу үшін (түпкілікті есеп айырысу) - 5 978,86 АҚШ долларына (1,3%) 60 өтініш,

- тұрғын үй сатып алуға ипотекалық тұрғын үй қарызын алу үшін бастапқы жарнаны енгізу үшін - 4 622,36 АҚШ долларына (1%) 46 өтініш.

Білім алу ақысын төлеу Қаражатты білім алу ақысын төлеу үшін пайдаланған ең белсенді қазақстандықтар тағы да Шымкент қаласының тұрғындары (78 817,30 АҚШ долларына 785 өтініш орындалды), екінші орында – Жамбыл облысының тұрғындары (51 712,20 АҚШ долларына 516 өтініш орындалды), үшінші орында – Жетісу облысының тұрғындары (829,82 АҚШ долларына 497 өтініш орындалды).

Осы бағыттағы ең танымал қосалқы мақсаттардың ішінде мыналарды атап өтуге болады:

- Қазақстан Республикасының аумағында орналасқан білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір мезгілде (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу үшін - 412 567,58 АҚШ долларына 4 113 өтініш орындалды (орындалған өтініштердің 83,4%).

- білім беру жинақтау салымы туралы шарт бойынша білім беру жинақтау салымын толықтыру үшін – 59 769,76 АҚШ долларына (12,07%) 595 өтініш орындалды, - шетелдік білім беру ұйымдарының білім беру қызметтеріне үлестермен (әрбір академиялық кезең немесе оқу жылы үшін) немесе толық көлемде бір рет (бүкіл оқу мерзімі үшін) ақы төлеу үшін – 15 319,42 АҚШ долларына (3,1%) 153 өтініш орындалды.

Нысаналы жинақтарды алушы өзіне тиесілі барлық соманы да, оның бір бөлігін де пайдалануға құқылы. Бұл ретте пайдаланылмаған соманың қалдығы нысаналы жинақтау шотында (НЖШ) қалады.

Мәлімет үшін. Бағдарламаға қатысушылардың жалпы саны 01.01.2024ж. - 6 919 131 бала (қоса алғанда 01.01.2006 ж. бастап 31.12.2023 ж. дейін туған балалар). Оның ішінде 304 815 қатысушы (01.01.2006 ж. бастап 31.12.2006 ж. дейін туған балалар) 2024 жылы 18 жасқа толады. Олардың барлығына 100 АҚШ доллары 52 цент мөлшерінде бірдей нысаналы талап сомасы есептелген.

Баланың нысаналы талаптарға қатысушылар тізіміне қосылғаны туралы ақпаратты ата-аналар немесе басқа да заңды өкілдер kids.enprf.kz сайты арқылы баланың ЖСН нөмірі бойынша тексере алады. Мұнда сонымен бірге Бағдарлама

туралы қаражат туралы деректерді ата-аналар egov.kz порталындағы Жеке кабинетіне кіріп, тексере алады.

2024 жылы 18 жасқа толатын отандастарымыз нысаналы жинақтау шотына түскен қаржысын БЖЗҚ-ның интернет ресурсындағы Жеке кабинеті және (немесе) «Электрондық үкімет» веб-порталы арқылы өз беттерінше тексере алады.

Тұрғын үй жағдайларын жақсарту және (немесе) білім алу ақысын төлеу мақсатына берілетін нысаналы талаптардың төлемдері туралы уәкілетті операторлар мен өңірлер бөлінісіндегі егжей-тегжейлі ақпаратпен enprf.kz сайтында танысуға болады.

БЖЗҚ 2013 жылғы 22 тамызда «ГНПФ» ЖЗҚ» АҚ негізінде құрылды. БЖЗҚ құрылтайшысы және акционері – Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің «Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті» ММ арқылы Қазақстан Республикасының Үкіметі. БЖЗҚ зейнетақы активтерін сенімгерлікпен басқаруды Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі жүзеге асырады. Зейнетақы заңнамасына сәйкес БЖЗҚ міндетті зейнетақы жарналарын, жұмыс берушінің міндетті зейнетақы жарналарын, міндетті кәсіптік зейнетақы жарналарын, ерікті зейнетақы жарналарын тартуды, сондай-ақ "Қазақстан Республикасының екінші деңгейдегі банктерінде орналастырылған депозиттерге міндетті кепілдік беру туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес депозиттерге міндетті кепілдік беруді жүзеге асыратын ұйым аударған кепілдік берілген депозит бойынша кепілдік берілген өтемнің талап етілмеген сомасы есебінен қалыптастырылған ерікті зейнетақы жарналарын есепке алып, оның есебін жүргізеді, зейнетақы төлемдерін жүзеге асыруды қамтамасыз етеді. Сондай-ақ Қор нысаналы активтер мен нысаналы талаптарды есепке алуды, нысаналы жинақтау шоттарына нысаналы жинақтарды (НЖ) есепке алу мен есептеуді, НЖ төлемдерін оларды алушының банк шоттарына есептеуді, "Ұлттық қор – балаларға" бағдарламасы шеңберінде Қазақстан Республикасының Үкіметі айқындаған тәртіппен НЖ қайтарымдарын есепке алуды жүзеге асырады (толығырақ www.enprf.kz сайтында).

«БЖЗҚ» АҚ баспасөз орталығы.

данного показателя с 3,05 до 2,96 в 2023 г. Согласно прогнозам ООН ожидается дальнейшее снижение коэффициента рождаемости в Казахстане до 2,42 ребенка на

на количество людей в возрасте 65 лет и старше.

Соотношение людей трудоспособного возраста (25-64 лет) к пенсионерам (65+

онных взносов работодателя (ОПВР) с 2024 года.

ЕНПФ создан 22 августа 2013 года на

Долгосрочные вызовы и их влияние на пенсионную систему

По данным Бюро Национальной статистики Агентства по стратегическому планированию и реформам Республики Казахстан население страны на 1 января 2024 года составило более 20 млн человек. При этом наблюдалась следующая разбивка по возрастным группам: до 25 лет - 8,5 млн чел. (42,6%), от 25 до 65 лет - 9,7 млн чел. (48,5%), старше 65 лет - 1,8 млн чел. (8,9%).

Прогнозируется, что в Казахстане численность населения к концу 2050 года достигнет 26,3 млн человек.

- Продолжительность жизни и доля пожилых людей

Ожидаемая продолжительность жизни (значение средней продолжительности жизни, которую проживет человек при условии, что уровень смертности населения останется таким же, как в рассматриваемом году) после снижения на фоне пандемии (2020 - 2021 гг.) повысилась с 70,23 в 2021 году до 75,09 лет в 2023 году.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Все население	70,62	71,44	71,97	72,41	72,95	73,15	73,18	71,37	70,23	74,44	75,09
Мужчины	65,91	66,90	67,49	67,99	68,72	68,84	68,82	67,09	66,33	70,26	70,99
Женщины	75,23	75,82	76,26	76,61	76,92	77,19	77,30	75,53	74,03	78,41	79,06

Прогнозы как ЕНПФ, так и ООН, показывают, что к 2050 году будет наблюдаться высокий уровень демографической старости ввиду увеличения продолжительности жизни (доля людей в возрасте 60 лет и старше выросла с 9,7% в 2008 году до 13,6% в 2023 г. и продолжит расти до 16,7% к 2050 г., то есть к 2050 году в среднем каждый шестой казахстанец будет находиться в возрасте 60 лет и старше).

одну женщину к 2050 году.

Год	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
СКР детей на одну женщину	2,77	2,73	2,84	2,90	3,13	3,32	3,05	2,96

Снижение рождаемости является глобальной тенденцией для всего мира. В условиях постепенного снижения показателей рождаемости и увеличения продолжительности жизни увеличивается демографическая нагрузка на 1 трудоспособного человека.

• Сальдо миграции

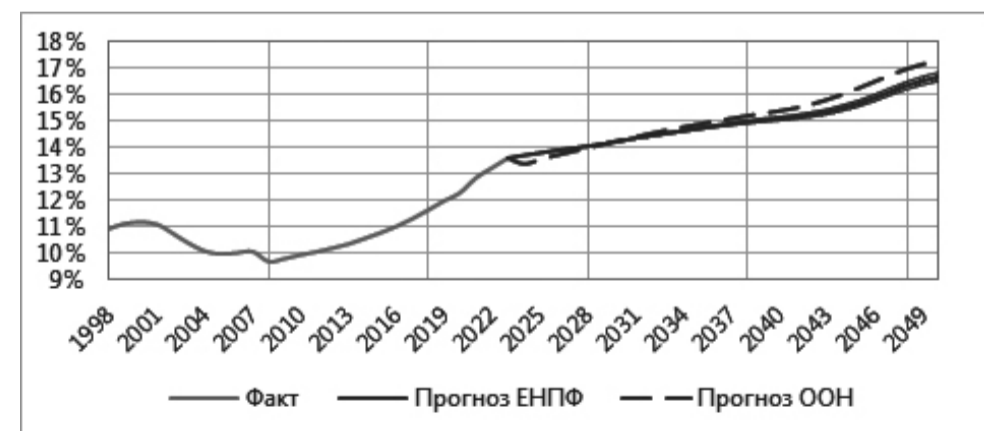
Представительство ЮНФПА (Фонд ООН в области народонаселения) в Казахстане в отчете Анализ положения в области народонаселения Республики Казахстан прогнозирует постепенное достижение сальдо миграции 0 на 1000 человек к 2050 году, что мотивируется «экономическим развитием республики, которое сопро-

вождается высоким спросом на рабочую силу, постепенным исчерпанием потенциала значительной этнической эмиграции, быстрым ростом населения в странах к югу от Казахстана».

Ниже приведены количества иммигрантов и эмигрантов за 2016–2023 годы:

Год	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Прибыло	13 755	15 595	12 747	12 255	11 370	11 039	17 425	25 387
Выбыло	34 900	37 725	41 868	45 225	29 088	32 256	24 147	16 094

Факт и прогноз доли людей в возрасте 60 лет и старше

- Суммарный коэффициент рождаемости

Одним из ключевых факторов, влияющих на структуру населения, является суммарный коэффициент рождаемости (СКР), который показывает сколько в среднем родила бы одна женщина на протяжении всего репродуктивного периода (т. е. от 15 до 50 лет).

С 2022 года наблюдалось снижение

Как видно, после пандемии ежегодная численность прибывающих в Казахстан за последние два года выросло более чем в 2 раза, тогда как число выбывших с 2020 года снизилось в 2 раза.

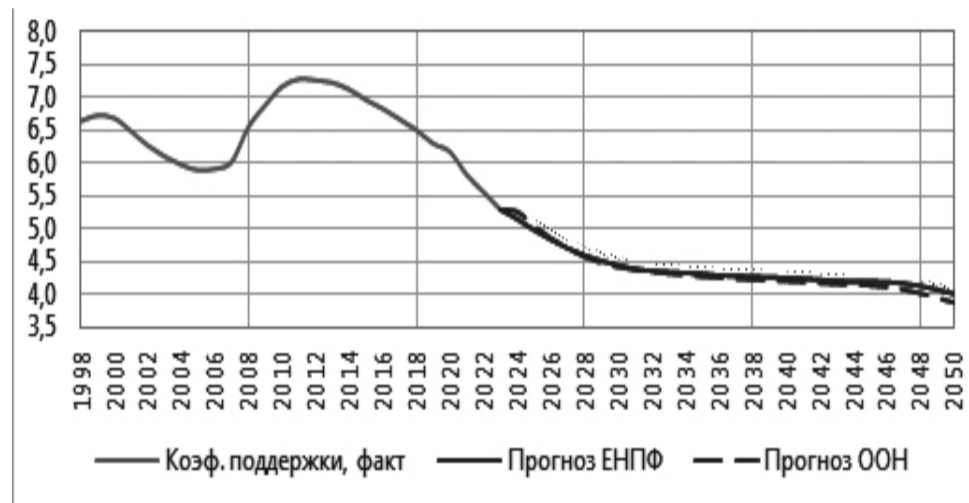
- Коэффициент потенциальной поддержки

Наблюдается снижение коэффициента потенциальной поддержки, рассчитываемое как количество людей трудоспособного возраста (от 25 до 64 лет), поделенное

лет) снизилось с 7,7 в 2012 году до 5,49

в 2023 г. Согласно прогнозам как ЕНПФ, так и ООН, в Казахстане продолжится снижение коэффициента потенциальной поддержки до порядка 4,0 к 2050 г., что увеличит «нагрузку» на трудоспособное население.

Факт и прогноз коэффициента потенциальной поддержки

Текущие демографические тренды и долгосрочные вызовы ставят серьезную задачу перед обществом, связанную с его пенсионным обеспечением. Эту задачу решает накопительная пенсионная система, являющаяся более устойчивой к демографическим и экономическим процессам развития.

Накопительная пенсионная система позволяет гражданам формировать собственные пенсионные накопления в течение трудовой деятельности соразмерно их доходам. Это способствует уменьшению нагрузки на государственный бюджет и повышению пенсий в будущем за счет перераспределения ответственности за пенсионное обеспечение между государством, гражданами и работодателями.

Таким образом, развитие и укрепление накопительного компонента в пенсионной системе является ключевым фактором для обеспечения ее устойчивости и адаптации к демографическим изменениям, комфортных условий жизни будущих поколений пенсионеров, нейтрализации финансовых рисков. Для достижения данных целей Социальным кодексом Республики Казахстан также предусмотрено поэтапное введение 5% обязательных пенси-

базе АО «НПФ «ГНПФ». Учредителем и акционером ЕНПФ является Правительство Республики Казахстан в лице ГУ «Комитет государственного имущества и приватизации» Министерства финансов Республики Казахстан. Доверительное управление пенсионными активами ЕНПФ осуществляет Национальный Банк Республики Казахстан. В соответствии с пенсионным законодательством

ЕНПФ осуществляет привлечение обязательных пенсионных взносов, обязательных пенсионных взносов работодателя, обязательных профессиональных пенсионных взносов, добровольных пенсионных взносов, а также зачисление и учет добровольных пенсионных взносов, сформированных за счет неустраиваемой суммы гарантийного возмещения по гарантируемому депозиту, перечисленной организацией, осуществляющей обязательное гарантирование депозитов, в соответствии с Законом Республики Казахстан "Об обязательном гарантировании депозитов, размещенных в банках второго уровня Республики Казахстан", обеспечивает осуществление пенсионных выплат. Также Фонд осуществляет учет целевых активов и целевых требований, учет и зачисление целевых накоплений (ЦН) на целевые накопительные счета, выплат ЦН их получателю на банковские счета, учет возвратов ЦН в порядке, определенном Правительством Республики Казахстан в рамках программы «Национальный фонд – детям». (Подробнее на www.enpf.kz).

